

året 2003

Kungl. Hovstaterna

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Statsbesök 2003

I Sverige: *Jordanien, oktober*

Tyskland, maj

Foto: TONI SICA, Pressens Bild

Foto: HENRIK MONTGOMERY, PB

Foto: HENRIK MONTGOMERY, Pressens Bild

Foto: LEIF JANSSON, Pressens Bild

Till Rumänien, april
Till Thailand, februari
Till Finland, augusti

Foto: JONAS EKSTRÖMER, Pressens Bild

Foto: ROBIN NUNN, Pressens Bild

Förord

Enligt regeringsformen är Konungens uppgift som statschef att representera Sverige utom och inom landet. Efterfrågan på sådan representativ medverkan från Konungens och Hans familjs sida blir allt större. Under 2003 inkom mer än 1 100 inbjudningar. Deras Majestäter har deltagit i drygt 400 arrangemang spridda över hela landet samt genomfört fem statsbesök. H.K.H. Kronprinsessan har ägnat en betydande del av sin tid åt att studera arbetet i internationella organisationer men även medverkat i av regeringen initierad representation. Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine har i sina officiella framträdanden prioriterat sina respektive hertigdömen men främst ägnat tiden åt fortsatta studier.

Allmänhetens värdering av det sätt på vilket H.M. Konungen och Hans familj fullgör sina åtaganden är alltjämt mycket hög. Detsamma gäller intresset att besöka de kungliga slotten. Under 2003 gjordes 640 661 besök i slottens olika delar. Till det ska läggas ca 25 000 besök i Slottskyrkan.

De samlade intäkterna för Slottstaten uppgick till 90,9 mnkr. Därav utgjorde intäkterna från visningsverksamheten 34,3 mnkr och Slottstatens andel av anslaget från riksdagen 45,3 mnkr. Kungl. Djurgårdens Förvaltning, som är självfinansierad, hade en omsättning på 51,9 mnkr.

Slottsstatens verksamhet utvisar ett underskott om 2,2 mnkr vilket innebär en försämring från 2002 med 4,1 mnkr. Redovisningen av riksdagens anslag för Hov- och Slottsstaterna följer den överenskommelse som träffades mellan regeringen och Kungl. Hovstaterna 1996. Den innebär att Slottsstatens verksamhet redovisas ingående medan verksamheten inom Hovstaten redovisas översiktligt. För Hovstaten har disponerats 46,4 mnkr, varav större delen använts för löner till 62 anställda.

En översyn av organisationen av visningsverksamheten har påbörjats. Målsättningen är att göra det möjligt för ännu fler att besöka de kungliga slotten och därmed också öka intäkterna och möjliggöra en förbättring av vården av det rika kulturarv som slott med inventarier och parker representerar.

Antalet tillsvidareanställda personer var 203 motsvarande ca 188 heltidstjänster. Av dessa var 47 procent kvinnor och 53 procent män. Under året har mätning av personalens hälsoprofil genomförts. Därur framkom inget anmärkningsvärt. All personal har emellertid erbjudits förbättrad friskvård.

Chefsgruppen utgörs av nio personer, fyra kvinnor och fem män.

Stockholm i mars 2004

Ingemar Eliasson
Riksmarskalk

Innehåll

Förord	3
Konungens uppgifter som statschef	5
De Kungl. Hovstaterna	6
Hovstaternas organisation	6
Riksmarskalksämberet	7
Kansli	7
Övriga funktioner	8
Personalavdelning	9
Ekonomiavdelning	10
Informations- och pressavdelning samt H.K.H. Kronprinsessans kansli	11
Hovmarskalksämberet med Ceremonistaten	14
H.M. Drottningens hovstat	15
H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat	16
Hovstallet	16
Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket	17
Dagbok för 2003	21
Ståthållarämbetet	33
Medaljförläggningar	40
Bokslut	
Kungl. Slottsstaten	42
Kungl. Djurgårdens Förvaltning	48

UTGIVEN AV:

Kungl. Hovstaterna
Kungl. Slottet
111 30 Stockholm
tel: 08-402 60 00
www.royalcourt.se

REDAKTION:

Alexis Daflos, Ann-Charlotte
Jernberg, Ann-Christine
Jernberg, Christer Lignell,
Per Törnblom

FOTOGRAFER:

Lasse Arvidsson, Hill &
Knowlton (sid 24), Alexis
Daflos, HGK (omslag, 6, 32),
Jonas Ekströmer, Pressens
Bild (2, 22, 29), Bertil Ericsson,
Pressens Bild (27),
Monica Eriksson (omslag),
Vadim Ghirda, Pressens Bild
(24), Erhan Günner, Pressens
Bild (27), Torbjörn F Gustafsson,
Pressens Bild (24),
Charles Hammarsten, IBL-
bildbyrå (5), Åke E:son
Lindman (51), Pontus Lundahl,
Pressens Bild (27), Chris
Maluszynski (26), Henry
Montgomery, Pressens Bild
(2, 25, 28, 32), Robin Nunn,
Pressens Bild (2), Max
Plunger (51), Toni Sica,
Pressens Bild (2, 23, 29),
Ingalill Snitt (51), Susan
Sternier, Pressens Bild (30),
Infoavd. (21, 29), Pressens
Bild (22, 28, 29, 30, 31)

LAYOUT, ILLUSTRATIONER:

Monica Eriksson, iLLUME

TRYCK:

AB C O Ekblad & Co,
Västervik 2004

PAPPER:

Inlaga: 100 g Silverblade Silk
Omslag: 200 g Silverblade Art

ORG.NR.

902000-7374
H.M. Konungens hovförvaltning
202100-3484
Kungl. Slottsstaten
802000-6808
Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Visste Ni att..

*det finns 10 kungliga slott?
Slotten ägs av staten och disponeras
av H.M.Konungen.*

Visste Ni att ..

*det har bott ett levande lejon på
slottet? När de svenska trupperna
stormade Prag i slutskedet av
trettioåriga kriget 1648 togs levande
lejon som krigsbyte. Lejonet fick bo i
den s.k. Lejonkulan som låg i södra
delen av slottet.*

Konungens uppgifter som statschef

Sverige är en av världens äldsta monarkier. På den plats där Kungl. Slottet ligger har det legat en borg i över tusen år. Genom århundradena och in i våra dagar har det funnits en regerande monark i borgen.

Monarki betyder egentligen envælde och den svenska monarkin har genom historien uppträtt i många olika skepnader. Liksom våra nordiska grannländer Danmark och Norge är Sverige i dag en *konstitutionell monarki*, vilket innebär att monarkens befogenheter är reglerade i konstitutionen (grundlagen).

Enligt den 1974 införda regeringsformen har den svenska monarken huvudsakligen ceremoniella och representativa plikter som *”samlande representant och*

symbol för landet”. Monarken är statschef med uppgifter som i grundlagen endast beskrivs i allmänna termer. Klart utsagt är dock att monarken skall vara ordförande vid informations- och regeringsskifteskonseljer liksom vid sammanträden i utrikesnämnden. Han skall också öppna riksmötet. Vidare gäller att monarken skall representera Sverige vid in- och utländska statsbesök samt ta emot utländska sändebud för ackreditering.

Då Kungen är förhindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef exempelvis p.g.a. utlandsresa till avlägsen eller svårtillgänglig ort inträder Kronprinsessan Victoria, Prins Carl Philip eller Prinsessan Madeleine i nu nämnd successionsordning som tillfällig riksföreståndare.

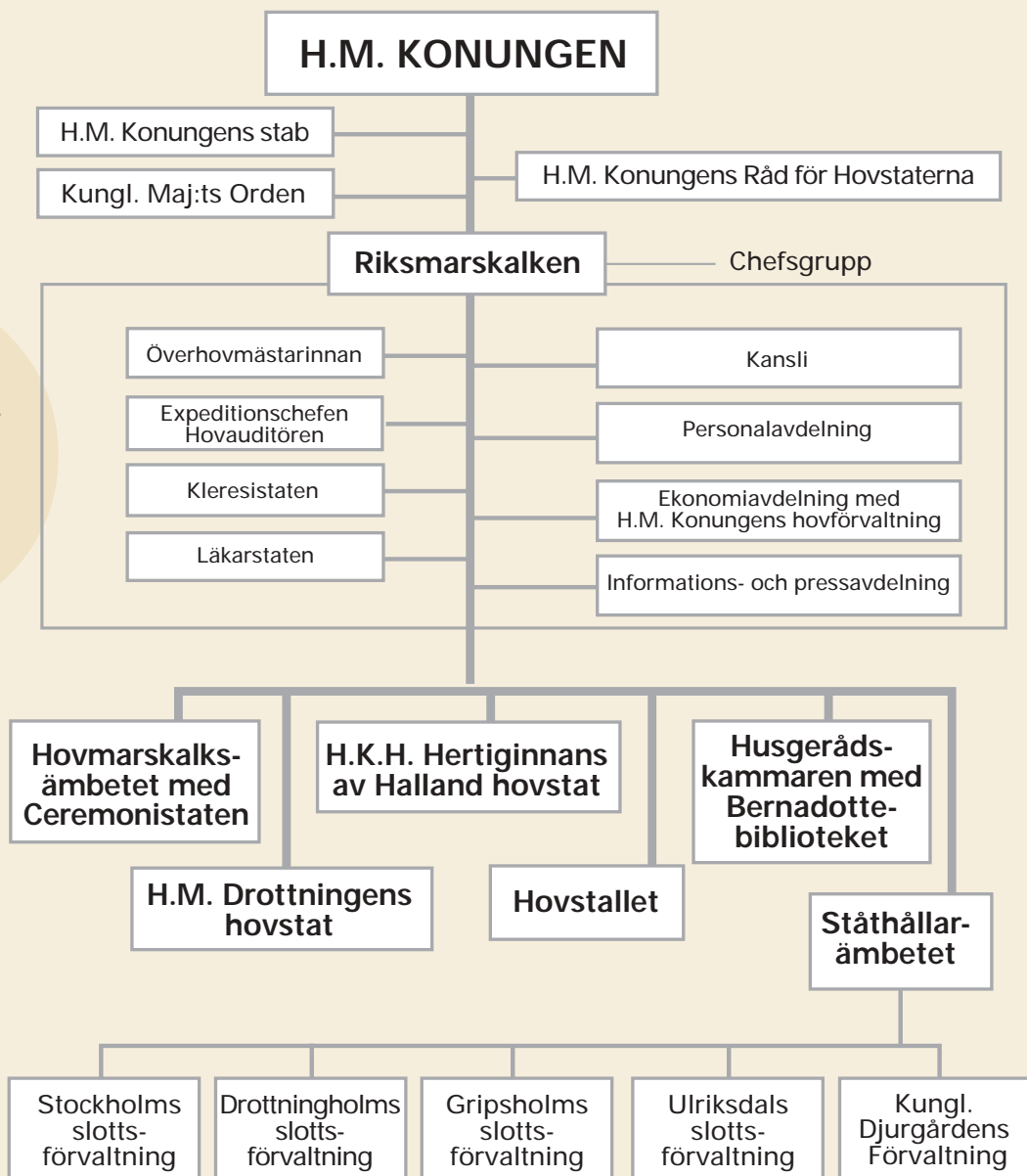
De Kungl. Hovstaterna

De Kungl. Hovstaterna är den officiella beteckningen på den organisation (i dagligt tal kallad hovet) som har till uppgift att bistå statschefen och det Kungl. Huset i deras officiella plikter. En viktig uppgift för Hovstaterna är också att vårda och för allmänheten visa det kulturarv som är förbundet med den svenska monarkin.

Konungens valspråk ”För Sverige – I tiden” skall vara vägledande för Hovstaterna.

H.M. Konungens Råd för Hovstaterna leds av Konungen och har till uppgift att lägga fast principerna för den långsiktiga verksamheten samt att vara ett forum för frågor som kräver Konungens personliga synpunkter och beslut.

Hovstaternas organisation

Visste Ni att..

kleresistaten består av överhovpredikant, pastor, slottsorganist och hovpredikanter?

Riksmarskalksämbetet och övriga funktioner

CHEF: RIKSMARSKALK. Denne leder Hovstaterna och är inför Konungen ansvarig för hela organisationens verksamhet. Riksmarskalken svarar för kontakter med regering och riksdag samt ombesörjer de förberedande förhandlingarna ifråga om statsbesök. Det praktiska genomförandet av statsbesöken ankommer på chefen för Hovmarskalksämbetet. Riksmarskalksämbetet är riksmarskalkens stabsorgan och detta är fördelat på kansli, personalavdelning, ekonomiavdelning samt informations- och pressavdelning. Vid ämbetet bereds och expedieras viktigare ärenden vid Hovstaterna såsom utnämningar, anslag från staten, medaljärenden m.m. Ämbetet handhar samordningen av personalfunktionen vid Hovstaterna liksom förhandlingar om kollektivavtal och MBL-förhandlingar. Vidare är ämbetet ansvarigt för Riddarholmskyrkans visning och vård. Ämbetet handlägger även frågor rörande kungliga arkiv.

För samordning av olika verksamheter finns en **chefsgrupp** som sammanträder två gånger per månad under riksmarskalkens ledning och som utgörs av cheferna för de olika ämbetena och avdelningarna.

*Chefsgruppen från vänster:
statsfru Kirstine von Blixen-Finecke,
hovstallmästare Mertil Melin,
överintendent Agnetä Lundström,
förste hovmarskalk Johan Fischerström,
överintendent Bengt Tëlland,
personalchef Gun-Britt Flingdal,
riksmarskalk Ingemar Eliasson, ordförande,
informationschef Elisabeth Tarras-Wahlberg,
ståthållare Björn Språngare,
kanslichef Christer Lignell, sekreterare,
stabschef Frank Rosenius, adjungerad.*

Riksmarskalksämbetets kansli

CHEF: KANSLICHEF. Inom avdelningen handhas juridiska och konstitutionella frågor liksom kontakterna mellan statschefen å ena sidan och riksdag och regering å andra sidan. Vidare åligger det kansliet att svara för sekretariatsuppgifter för H.M. Konungens Råd för Hovstaterna och för chefsgruppen, handläggning av frågor om Hovstaternas organisation samt bistå riksmarskalken i övriga frågor som ankommer på denne.

Vid kansliet finns även en **hovsekreterare**.

Under året har inom kansliet handlagts juridiska och administrativa ärenden som ankommer på riksmarskalken. Till dessa hör frågor rörande tillstånd att använda bilder på den Kungl. Familjen, användande av bild på den kungliga kronan i olika sammanhang samt upplåtelse av Riddarholmskyrkan för olika ändamål. Kansliet handlägger även ärenden rörande förfrågningar från forskare om att få ta del av material i Bernadotteska Arkivet.

Vidare svarar kansliet för administration av vissa stiftelser.

Kansliet har under året besvarat ett stort antal frågor från allmänheten, media och forskare angående tidigare händelser, ceremonier m.m. inom hovet.

Kansliet är ansvarigt för framtagande av underlag för och utgivande av den årligen utkommande Hovkalendern. I kalendern redovisas det tjänstgörande samt icke tjänstgörande hovet (i huvudsak pensionerade hovanställda). Kalendern innehåller också en placementslista till ledning vid officiella tillställningar.

Kansliet har under året förberett och medverkat vid medaljförlojningar. De medaljer som förlänas är H.M. Konungens medalj, medaljen Litteris et Artibus och Prins Eugen-medaljen. På sidorna 40 och 41 redovisas de personer som under året mottagit medalj av H.M. Konungen.

Visste Ni att ..

*middagsbordet i Karl XI:s
galleri är 44,5 m långt?*

Övriga funktioner

ÖVERHOVMÄSTARINNAN, som medverkar vid statsbesök inom landet och vid andra ceremonier enligt Konungens bestämmande.

EXPEDITIONSCHEFEN, som handlägger frågor av allmänt administrativ och juridisk art.

HOVAUDITÖREN, som är juridisk rådgivare.

KLERESISTATEN, som består av **överhovpredikant**, **pastor** i hovförsamlingen och **hovpredikanter**. **Hovförsamlingen** är en icke-territoriell församling inom Svenska kyrkan med pastorn som församlingspräst och en **slottsorganist**.

LÄKARSTATEN, som består av **förste livmedici** – Kungaparets läkare, **livmedici** och **hovtandläkare**.

I nära anslutning till de Kungl. Hovstaterna verkar **H.M. Konungens stab** och **Kungl. Maj:ts Orden**.

H.M. Konungens stab

CHEF: STABSCHEF. I enlighet med hovstadgan samverkar Hovstaterna med H.M. Konungens stab. I praktiken fungerar staben som en del av Hovstaterna. Härigenom säkerställs ömsesidig information och erforderligt administrativt stöd så att verksamheten kan genomföras på ett smidigt sätt.

Huvudsakliga uppgifter är att stödja Konungen och Hovstaterna vad gäller försvarsanknuten verksamhet, bl.a. vissa ceremonier, samt att ständigt bistå Konungen med en vakthavande adjutant. De dagliga uppgifterna löses främst av stabschefen och den vakthavande adjutanten. Den senare åtföljer alltid Konungen och har ett stort ansvar för programmets genomförande. Stabschefen deltar i planeringen av Kungaparets verksamhet och är även medlem i H.M. Konungens Råd för Hovstaterna.

H.M. Konungens stab tillhör Försvarsmakten, lyder direkt under Konungen och består utöver stabschefen av **adjutanter**, **f.d. adjutanter**, **vaktfria adjutanter** och **överadjutanter**.

Kungl. Maj:ts Orden

Kungl. Maj:ts Orden utövar under Konungens ledning tillsyn över de kungliga svenska riddarordnarna. Av dessa ordnar utdelas sedan 1975 endast **Serafimerorden** och **Nordstjärneorden** och detta blott till medlemmar av Kungahuset samt till utländska medborgare.

Serafimerorden tilldelas statschefer och därmed jämställda. Utländska medborgare som har gjort

personliga insatser för Sverige eller för svenskt intresse kan erhålla Nordstjärneorden.

Serafimerorden finns endast i en grad medan Nordstjärneorden har fem grader. Orden utdelas av Konungen efter förord av regeringen.

Under Konungen, som är riddarordnarnas **stormästare**, leds Kungl. Maj:ts Orden av **ordenskanslern**. Vid ordenskansliet tjänstgör en **ordenssekreterare**, tillika **vice ordenskansler**, en **ordensintendent** och en **kanslist**. **Skattmästare** vid Kungl. Maj:ts Orden är f.n. chefen för Riksmarskalksämbe- tets ekonomiavdelning.

Ordenskapitlet, som bl.a. fattar beslut om ordnarnas ekonomiska angelägenheter, sammanträder normalt en gång per år under Konungens ledning. Ordenskansliet biträder riksmarskalken i medalj- ärenden.

Under 2003 förlänades Serafimerorden: H.K.H. Kronprins Maha Vajiralongkorn av Thailand, H.K.H. Prinsessan Maha Chakri Sirindhorn av Thailand, H.K.H. Prinsessan Chulabhorn av Thailand, Rumäniens president Ilon Iliescu, Tysklands förbunds- president D. Dr. h.c. Johannes Rau, H.M. Kung Abdullah II Bin Al Hussein av Jordanien och H.M. Drottning Rania Al Abdullah av Jordanien.

Nordstjärneorden tilldelades 222 utländska medborgare.

Till Riksmarskalksämbe- tet hör även en rad institutioner såsom H.M. Konungens Råd för mark- och byggnadsfrågor, Stiftelserna Borggrättsfondernas stipendie- och understödsfonder, Kungl. Hovstatens gratialkassa och H.M. Konungens militärhospitals- och medaljfonder.

Vidare ingår Stiftelsen Drottningholms teatermuseum, Stiftelsen Kungl. Gyttebad- och Brunnsanstalten Loka och Stiftelsen Drottning Victorias vilohem på Öland.

Bland övriga kungliga stiftelser kan nämnas Stiftelsen Konung Oscar II:s jubileumsfond, Stiftelsen Konung Gustav V:s jubileumsfond, 80-årsfond och 90-årsfond, Stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur, Stiftelsen Kronprinsessan Margaretas minnesfond, Stiftelsen Prins Gustaf Adolfs och Prinsessan Sibyllas minnesfond, Stiftelsen Kungaparets bröllopsfond, Stiftelsen Drottning Silvias jubileumsfond för forskning om barn och handikapp, Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö samt Stiftelsen Konungens jubileumsfond för ungdom i Sverige.

Personalavdelningen

CHEF: PERSONALCHEF. Förutom de sedvanliga arbetsuppgifter som ankommer på personalavdelningen, såsom löne- och personaladministration, ansvarar även avdelningen för förhandlingar med de fackliga representanterna om de anställningsvillkor som skall gälla. Hovstaternas avtal följer i huvudsak motsvarande avtal för de frivilliga medlemmarna i Arbetsgivarverket.

Personalavdelningen svarar även för utformning av personalpolitik och personalplan för Hovstaterna och biträder riksmarskalken i övrigt med fastställande av riktlinjer i gemensamma frågor om personal och personaladministration vid Hovstaterna. En effektiv och rationell organisation med personal som har hög kompetens är en förutsättning för att klara den balans mellan traditionsbevarande och förnyelse som krävs av en monarki i tiden. För att uppnå den målsättningen satsar Hovstaterna på bl.a. utvecklingssamtal, information, chefsutvecklingsprogram, arbetsmiljöutbildning och till viss del utbildning med tonvikt på hälsan. Utöver denna mer övergripande utbildnings- och utvecklings-satsning avsätts också medel för individuell kompetenshöjande utbildning.

Vid Hovstaterna finns en arbetsmiljökommitté som bevakar att fortsatt god arbetsmiljö råder.

De anställda vid Hovstaterna omfattas i huvudsak av de kollektivavtal som gäller för anställda vid statliga myndigheter.

Vid avdelningen finns även **hovintendent** och **personalsekreterare**.

Visste Ni att ...

Öppet Slott
den 6 juni besöktes av
över 8 300 personer?

Visste Ni att ..

en av de största festerna på
senare tid var Kungens 25-års
jubileum då 2 000 gäster var
inbjudna?

Tillsvidareanställd personal uppgår vid Hovstaterna till 203 personer vilket motsvarar 188,2 heltidstjänster. Av dem utgör kvinnorna 53 % och männen 47 %. I chefsgruppen finns fyra kvinnor och fem män.

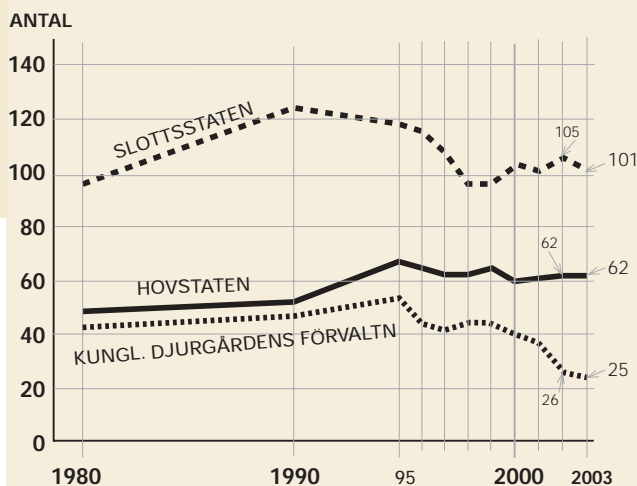
Därutöver anlitas personal vid behov för bl.a. representations- och galamiddagar, och under sommarsäsongen, i parkerna och i visningsverksamheten samt för vissa övriga arbetsuppgifter. Omräknat motsvarar dessa insatser ca 50 heltidstjänster.

Organisations- och personalutveckling

När det gäller fortsatt ökad datakompetens för personalen finns vid Hovstaternas personalavdelning en supportansvarig hovintendent som svarar för datautbildningen för de ca 190 användarna och tillsammans med dessa utvecklar arbetsrutiner m.m. med stöd av datasystemen.

Kontinuerligt anordnas seminarier/föreläsningar dels i ämnen med historisk/kulturell anknytning, dels i ämnen som berör arbetsorganisation, ledarskap och arbetsmiljö.

Därutöver har medel avsatts för personalens kompetensutveckling inom det egna yrkesområdet. För personalavdelningens anställda har det inneburit att var och en har deltagit i särskild utbildning gällande datakunskap, lönehantering, arbetsrätt och arbetsmiljö.

1. Hovstaten består av Riksmarskalksämberet, H.M. Konungens Hovmarskalksämberet, H.M. Drottningens hovstat, H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat samt H.M. Konungens Hovstat.

2. Slottsstaten består av Kungl. Husgerådskammaren och Ståthållarämbetet (slottsförvaltningarna).

3. Kungl. Djurgårdens Förvaltning (ansvarig även för verksamheten vid Ulriksdals slottsförvaltning)

Arbetsmiljö

Det företagshälsovårdsföretag som Kungl. Hovstaterna tecknat avtal med anlitas i huvudsak i förebyggande syfte bl.a. för ergonomisk översyn av arbetsplatser och för riskbedömningar, men också för individuella hälsobefrämjande insatser. Under 2003 erbjöds all personal att få göra s.k. friskprofiler hos företagshälsovården. Efterföljande aktiviteter planeras som en uppföljning av resultaten.

Den totala sjukfrånvaron för Kungl. Hovstaterna för perioden 1/7–31/12 2003 är 3,8 % räknat på den totala arbetstiden. Av det är 1,3 % korttidssjukfrånvaro och 2,5 % långtidssjukfrånvaro.

Hovstaterna arbetar aktivt med förebyggande insatser för att minimera riskerna för ohälsa.

Kurser i första hjälpen och brandsäkerhet är återkommande inslag i kursutbudet för all personal.

Kontinuerligt utbildas skyddsombud, arbetsledare och ledamöter i arbetsmiljökommittén om främjandet av god hälsa och förutsättningarna för en god arbetsmiljö. Annan hälsobefrämjande utbildning erbjuds också all personal.

Visste Ni att ..

man brukar säga att Kungl. Slottet har 608 rum och en balkong? I själva verket är det betydligt fler rum än så.

Visste Ni att ...

Kungen deltagit i 318 officiella uppdrag under året? Till detta kommer ett stort antal sammanträden på Kungl. Slottet.

Ekonomiavdelningen

CHEF: ÖVERINTENDENT. Avdelningen svarar för Hovstaternas redovisnings- och ekonomiadministrativa arbete.

Avdelningen sköter medel för Hovstaten, Slottsstaten, Kungl. Djurgårdens Förvaltning och Kungälvhuset privat. De två första får anslag från staten som tillsammans med anslagen till riksdag och regering redovisas i statsverkspropositionen under rubriken Rikets styrelse.

Anslaget till Hovstaten skall bl.a. täcka kostnaderna för Kungens representation inkl. resor, Hovmarskalksämberet, Drottningens hovstat och Hovstallet samt Riksmarskalksämberet med övriga funktioner. Anslaget kallas apanage och omhänderhas av H.M. Konungens hovförvaltning, som är en del av ekonomiavdelningen. Inom hovförvaltningen handläggs också frågor rörande Solliden och Stenhammar samt förvaltas ett flertal stiftelser som genom åren tillkommit genom insamlingar i samband med kungliga bemärkelsedagar. Stiftelserna delar ut avkastningen till olika allmännyttiga ändamål.

Slottsstaten omfattar Ståthållarämbetet (slottsförvaltningarna) och Kungl. Husgerådskammaren och förutom anslag erhåller den inkomster från visningsverksamhet och försäljning bl.a. i slottsbodar på de olika slotten.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning är självfinansierad genom intäkter från arrenden och hyror.

På avdelningen arbetar **förste hovintendent, hovintendent** och **hovkamrerer**.

Hovstaten

Hovstatens ekonomi skall enligt överenskommelse mellan H. M. Konungen och Sveriges Riksdag ej redovisas offentligt.

Slottsstaten

Slottsstatens verksamhet utvisar ett underskott om 2,2 mnkr att jämföras med fjolårets överskott om 1,9 mnkr d.v.s. en försämring med 4,1 mnkr varav 2,7 mnkr kan anses vara hänförlig till ordinarie verksamhet.

Skälen till nettoförsämringen står att finna i ett antal förhållanden. Intäkterna från entréer och visningar har visserligen ökat med 1 mnkr men övergången till nytt pensionsavtal, PA03, samt höjda premier för statens avtalsförsäkringar har inneburit ökade kostnader på 2,8 mnkr. Därtill har även semesterskulden ökat

något vilket tillsammans med effekterna av de höjda avtalsförsäkringarna på densamma resulterat i en kostnadsökning på 1,2 mnkr. Höjda energipriser har medfört ökade kostnader på 0,9 mnkr och kostnader för underhållet av Kungsgårdens byggnader har ökat med 0,8 mnkr.

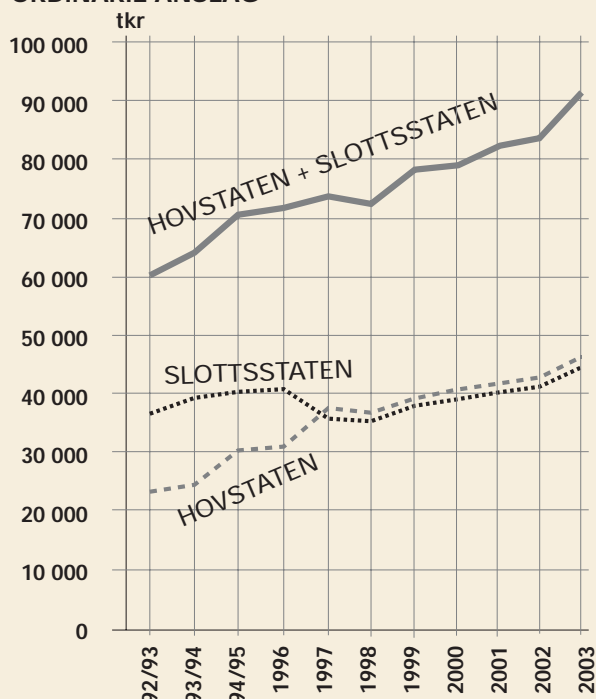
För att effektivisera verksamheten och få en miljövänligare maskinpark har ett antal äldre fordon ersatts och flera maskiner bytts till färre och större enheter. Investeringarna har därvid ökat med 1,3 mnkr vilket medfört att även avskrivningarna stigit.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Överskottet av Kungl. Djurgårdens Förvaltning uppgick till 6,1 mnkr vilket innebär en förbättring med 10,5 mnkr från föregående år. I resultatet för år 2002 ingick dock en realisationsförlust på 2,8 mnkr.

Hyror från fastigheter som renoverats ökade hyresintäkterna med 3,5 mnkr. Kostnader för personal minskade med 2,3 mnkr netto, dels som följd av att antalet anställda varit lägre men även för att jämförelsesiffran innehöll pensionskostnader av engångskaraktär med anledning av omorganisationen som beslutades 2001. Under 2003 tecknades nytt pensionsavtal med statens avtalsförsäkringar, PA03, vilket medfört en ökad pensionskostnad för kvarvarande personal. Upphandling av tjänster har effektiviserats ytterligare och neddragningen av maskinparken har fortgått vilket resulterat i besparingar och minskade avskrivningar på tillsammans 2 mnkr.

ORDINARIE ANSLAG

Informations- och pressavdelningen

CHEF: INFORMATIONSCHEF. Avdelningen har till uppgift att samordna information och massmedia-kontakter inom Hovstaterna samt att svara för Hovstaternas informationspolicy. Arbetet innebär besvarande av frågor från svenska och utländska massmedia, forskare och allmänhet angående den Kungl. Familjens offentliga framträdanden, monarkens rättsliga grunder samt information om de kungliga slotten och parkerna.

I samband med större evenemang och vid statsbesök planerar och genomför avdelningen massmedia-arrangemangen ofta i samarbete med UD:s Pressrum. Detsamma gäller Kungaparets övriga officiella utlandsresor. När det gäller Kungaparets resor i Sverige har avdelningen en rådgivande funktion ifråga om arrangemangen för massmedia.

Inom avdelningen bereds också förslag till Kungaparets tal.

Avdelningen svarar även för Hovstaternas intern-information.

Informationschefen biträds av **informations-assistent** och **informationssekreterare**.

Informationschefen är chef för Kronprinsessans kansli.

Informations- och pressavdelningen (IPA) har under det gångna året arbetat med arrangemang för massmedias representanter i alla de sammanhang där medlemmar av Kungl. Familjen framträtt offentligt.

Statsbesöket i Thailand följdes av en stor grupp svenska journalister och fotografer, som fick praktisk och teknisk hjälp av ett team bestående av representanter för såväl UD:s pressrum som Sveriges ambassad i Bangkok och IPA. Resultatet blev bl.a. många artiklar i dags- och veckopress samt inslag i SVT:s årsprogram om Kungl. Familjen. Detsamma gällde statsbesöket i Finland under augusti månad. Detta gav också upphov till en mycket omfattande publicitet i finländska media, där inte minst Kronprinsessan Victoria, som deltog i detta besök, sattes i fokus. Kungaparets statsbesök i Rumänien under våren gavs framförallt stor täckning i rumänska massmedia.

Statsbesök i Sverige betraktas numera i svenska massmedia som "vardagsmat" och får inte en särskilt omfattande publicitet. President Rau från Tyskland och Kung Abdullah med Drottning Rania från Jordanien är däremot som personer så intressanta att ett relativt

stort massmediauppbåd följde deras besök. Detta gäller inte minst det jordanska kungaparets resa till Norrbotten.

I övrigt har IPA:s service till svensk press ökat kraftigt när det gäller frågor om Kronprinsessan Victoria, Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine. Framförallt kvällspressen har förstärkt sin bevakning av ungdomarna.

Intresset för Drottningens arbete för utsatta barn är stort och har under året givit upphov till många intervjuer, både i svenska och utländska medier. Samarbetet mellan World Childhood Foundation och TV4 inför Drottningens 60-årsdag medförde ett omfattande arbete för IPA. Resultatet blev att 42 mnkr samlades in till Childhood.

Drottningen fick i början av året i Tyskland, tillsammans med Drottning Rania av Jordanien, mottaga Deutsche Medienpreis för sina insatser i arbetet för utsatta barn. Detta är den seriösa tyska journalistkårens pris som årligen utdelas för en internationellt framstående social insats. Priset har tidigare enbart gått till män. Att två, i Tyskland, så välkända kvinnor fick dela årets pris resulterade i extra stor uppmärksamhet.

Den tyska skvallerpressen har under lång tid ägnat den svenska Kungafamiljen stort intresse. Detta intresse har ofta tagit sig uttryck i artiklar som saknat grund i verkligheten och manipulerade bilder. Ett omslag med fotomontage under sensommaren i en av dessa veckotidningar togs till inteckning för spekulationer om Kungaparets äktenskap på ett osedvanligt grovt sätt. Denna och ett 15-tal andra omslag i olika tyska veckotidningar lades till grund för ett beslut av Kungaparet att vidtaga rättsliga åtgärder mot de aktuella tidningarna. Dessa har hitintills visat sig vara framgångsrika, tidningarna har på sina första sidor tvingats publicera begärda genmälen och ursäkter.

Åtgärderna mot den tyska skvallerpressen har rönt stort intresse även i Sverige. Svenska massmedia har rapporterat om såväl den rättsliga processen som de resultat den givit. I media har även i övrigt skvallerpressens normer debatterats. En viss självrannsakan sker numera regelbundet och då finns inte sällan bevakningen av den Kungl. Familjen i fokus.

Massmedias etiska gränser diskuterades också intensivt efter mordet på utrikesminister Anna Lindh. Påstådda kopplingar mellan den initialt misstänkte mördaren samt Kronprinsessan och Prinsessan Madeleine utgjorde ett exempel på ovan nämnda fenomen. Mordet innebar ett stort intresse från massmedias sida för uttalanden av H.M. Konungen. Pressmeddelande och TV-intervjuer gick ut kort efter tillkännagivandet av

Anna Lindhs bortgång. Bl.a. det faktum att Kungen känt Anna Lindh under hela hennes statsrådskarriär gjorde honom till en särskilt intressant person att intervjua i sammanhanget.

Den 15 september 2003 var det 30 år sedan Kungen tillträdde som statschef. Detta jubileum, som redan från början planerats med låg profil, präglades nu ytterligare av den sorg Sverige befann sig i. Massmedia visade sedvanligt intresse för de lågmälda ceremonier som ägde rum på Slottet, men Kungen avstod från särskilda intervjuer, förutom till TT, och möten med pressen.

Året avslutades med högtidlighållandet av H.M. Drottningens 60-årsdag. Den "firades" den 12 december med ett seminarium om barn i Bernadottebiblioteket, TV4 spelade in detta och ett sammandrag sändes i mellandagarna. Operakvällen den 22 december och de officiella uppvaktningarna den 22 och 23 december bevakades framförallt av svenska massmedia. Inga särskilda intervjuer gjordes utom för TT, SVT och TV4, den sistnämnda sändes i samband med programmet om barnseminariet.

Visste Ni att ..

under 2003 fick informations- och pressavdelningen 7 055 pressklipp om den Kungl. Familjen och de Kungl. Slotten från svensk dagspress?

Visste Ni att ..

mattan i Karl XI:s galleri hålls ihop av två blytlås om vardera 47 meter?

H.K.H. Kronprinsessans kansli

H.K.H. Kronprinsessan fortsatte under det gångna året sitt utbildningsprogram bestående av studiebesök inom vissa områden, under kortare eller längre tid. Därutöver bistod Kronprinsessan Kungaparet i att representera Sverige, både hemma och utomlands.

Under sin närvaro vid *World Economic Forum* i Davos i slutet av januari, som en av 2001 års *Global Leaders for Tomorrow*, besökte Kronprinsessan under tre dagar en rad seminarier och föreläsningar om framförallt internationell konfliktlösning. Detta forum gav Kronprinsessan många informella kontakter och möjligheter att inhämta mångfacetterade kunskaper om bl.a. detta specialområde, som intresserar henne särskilt.

Därefter ägnade Kronprinsessan februari månad åt praktiskarbete vid Skandinaviska Enskilda Banken i Stockholm varefter följde s.k. gröntjänst vid Swedint i Södertälje, en utbildning för civila, vilka senare kommer att tjänstgöra utomlands i Swedints tjänst. Denna utbildning var såväl teoretisk som praktisk och pågick under tre veckor i mars.

I april månad gjorde Kronprinsessan ett besök i S:t Petersburg under den ”svenska veckan” med anledning av S:t Petersburgs 300-årsjubileum. Kronprinsessan invigde, tillsammans med dåvarande statsrådet Jan O. Karlsson och besökte sedan under fyra dagar utställningar, en konferens om utsatta barn, en konsert m.m. Deltagandet i en ortodox påskmessa låg utanför det Sverige-främjandeprogrammet men blev minnesvärt liksom besöket i Katarinapalatset och Eremitaget.

Under maj månad följde Kronprinsessan ett studieprogram med besök vid svenska större företag runt om i landet. Därefter följde besök hos LRF och ett antal jord- och skogsbruk i Sörmland, Östergötland, Västmanland och Gotland.

Kronprinsessan hade inbjudits att utdela det första *Astrid Lindgrenpriset* på Skansen den 4 juni, något som Kronprinsessan särskilt uppskattade på grund av sin speciella relation till den framlidna författaren.

Efter sommaruppehållet med det traditionella födelsedagsfirandet på Öland medföljde Kronprinsessan Kungaparet på deras statsbesök i Finland. Den Kungl. Familjen, och inte minst Kronprinsessan, tas alltid emot med stor värme i grannlandet. Så skedde även denna gång.

I september fortsatte Kronprinsessan sina studier av internationella organisationer. Under en vecka i september besöktes bl.a. Röda Korset, UNAIDS m.fl. FN-organ i Genève. Detta skedde dagarna före mor-

det på utrikesminister Anna Lindh, en tragedi som Kronprinsessan djupt engagerade sig i.

Närvaron vid Riksmötets öppnande följdes för Kronprinsessans del av en två dagar lång resa i Västergötland. Under två dagar besökte Hertiginnan av Västergötland de delar av landskapet som inte hanns med vid förra besöket för två år sedan. Resan gick bl.a. genom den s.k. Knallebygden. Med detta avslutades den första ”översiktskursen” i ämnet Västergötland för Kronprinsessan.

Kronprinsessan deltog också i så gott som samtliga programpunkter under det jordanska Kungaparets statsbesök i Sverige i början av oktober. Kronprinsessan är väl bekant med familjen. Hon glädde sig åt att nu kunna återgälda litet av den gästfrihet som mötte henne i samband med besöket i Jordanien år 2001.

I början av november gjorde Kronprinsessan ett studiebesök i Washington, DC. Möten och diskussioner med studenter, besök på amerikanska UD, hos s.k. ”think tanks” etc. stod på programmet. Ämnet för besöket var konfliktlösning med inriktning på amerikanska erfarenheter. Besöket i USA avslutades med en galamiddag i New York, i svensk-amerikanska handelskammarens regi samt besök i Delaware och Philadelphia med anledning av 365-årsjubileet av att den första svenska kolonin etablerades i Wilmington.

I Egypten deltog Kronprinsessan i mitten av november i en konferens för UNDP:s yngre medarbetare. Temat var FN:s millenniemål, som dels diskuterades teoretiskt, dels arbetades med i workshops. Ett studiebesök i en egyptisk by, som fick bistånd från FN, ingick också i programmet.

Före årets slut gjorde Kronprinsessan två Sverige-främjande besök i Hamburg, där svensk-tyska handelskammaren hade arrangerat ett program kring utdelandet av ett svenskt exportpris, samt i Paris, där evenemanget ”svensk december” anordnades för andra gången. I programmet ingick bl.a. en Nobel-konferens och Luciafirande.

Tyngdpunkten under 2003 låg således på utbildningsprogrammet, som prioriterades framför många representativa uppgifter. Kronprinsessans vilja att få en god inblick i det svenska samhället i kombination med fördjupade kunskaper om internationell konfliktlösning uppfylldes liksom hennes önskan att bistå Kungaparet i de representativa uppgifterna, både i Sverige och utomlands.

Hovmarskalksämberet

CHEF: FÖRSTE HOVMARSKALK. Ämberet svarar för förberedelser och genomförande av Kungahusets offentliga framträdanden, audienser, företräden och resor samt officiell representation i form av middagar, luncher, mottagningar, officiella gåvor, tackbrev, gratulationer, kondoleanser m.m. I frågor som berör Drottningen och de kungliga ungdomarna sker fortlöpande samråd med Drottningens hovstat. Vidare svarar ämberet för planering och genomförande av statsbesök. Ämbetschefen biträds av **expeditionsföreståndare, expeditivsvaktmästare, hovtendenter, hovkanslistor och hovsekreterare.**

Till ämberet hör **fatburen** som sköter tvätt och linneförråd.

I Hovmarskalksämberet ingår även **ceremonistaten**, som består av **ceremonimästare, kabinettskammarherrar, kammarherrar, vice ceremonimästare** och **överceremonimästare.**

Ceremonistaten medverkar vid statsbesök, audienser, officiella middagar och vid andra större evenemang vid Hovstaterna.

I september var det 30 år sedan H.M. Konungen blev Sveriges statschef. Med anledning av mordet på utrikesminister Anna Lindh genomfördes i samråd med riksdag och regering den 15 september ett nedtonat uppmärksammande av 30-årsjubileet på Kungl. Slottet i Stockholm. Firandet inskränkte sig till en stillsam konsert i Rikssalen med efterföljande lunch i Vita Havet. Talmannen, statsministern och företrädare för den högsta statsförvaltningen deltog. Kungen och Drottningen deltog därefter den 19 september i en minneshögtid i Stockholms stadshus för Anna Lindh.

Kungen har genomfört 122 officiella uppdrag och tillsammans med Drottningen därutöver i 196 officiella uppdrag. Således har Kungen deltagit i 318 officiella uppdrag under året. Till detta kommer ett stort antal sammanträden på Kungl. Slottet.

På sedvanligt sätt öppnades Kungl. Slottet för allmänheten på nationaldagen i form av *Öppet Slott*. Denna dag deltog Kungaparet bl.a. vid sjösättningen av *Ostindienfararen* i Göteborg.

Kungaparet deltog vid firandet av Litauens 750-årsjubileum i Vilnius. Kungaparet var också, tillsammans med ett antal andra statschefer, närvarande i Vadstena vid 700-årsjubileet av *Den Heliga Birgittas födelse*.

Vidare var Kungaparet under året närvarande vid Kungl. Livrustkammarens 350-årsjubileum och vid Victoriaförsamlingens 100-årsjubileum i Berlin. Vid det senare jubileet deltog även Tysklands president.

Utgående statsbesök genomfördes under året till Thailand i februari, till Rumänien i april och till Finland i augusti. För planering och genomförande av statsbesöken svarade Hovmarskalksämberet (HMÄ) tillsammans med UD.

HMÄ planlade och medverkade till genomförandet av inkommande statsbesök i maj från Tyskland och i oktober från Jordanien.

H. M. Konungen var tillsammans med Polens president närvarande vid invigningen den 10 maj av utställningen *Örnen och De Tre kronorna* på Kalmar slott. I oktober deltog Kungaparet, tillsammans med Italiens president, vid öppnandet av utställningen *I tesori reali di Svezia* i Rom.

Kungen öppnade 2003/2004 års riksmöte den 16 september. På Kungl. Slottet, under Kungens ordförandeskap, sammanträdde regeringen tre gånger i konselj samt Utrikesnämnden vid två tillfällen. Vid de flesta av dessa sammanträden deltog även Kronprinsessan.

Kungen mottog vid sex audienstillfällen sammanlagt 24 utländska ambassadörer, som överlämnade sina kreditivbrev.

H. M. Konungens medalj utdelades vid två tillfällen under året till ett sextiotal svenskar, som gjort förtjänstfulla insatser för Sverige.

Två representationsmiddagar hölls på Kungl. Slottet. Till dessa var företrädare för den diplomatiska kåren och representanter för olika delar av det svenska samhället inbjudna.

I samband med Nobelfestligheterna inbjöd Kungen den 11 december till Nobelmiddag på Kungl. Slottet vid vilken, förutom nobelpristagarna bl.a. företrädare för den akademiska världen deltog.

Bland andra händelser kan nämnas följande;

- Kungen och Drottningen gjorde under året kommunbesök i Eksjö, Hemavan och Lidingö.
- I januari deltog Kungen i en resa med Ingenjörsvetenskapsakademien i norra Italien.
- I september var Kungen värd för ett Royal Colloquium i Abisko med deltagare från olika länder.

Kungen har i sin egenskap av hedersordförande i World Scout Foundation (WSF) deltagit i flera möten samt vid den årliga vårstädningen på Djurgården.

H.M. Drottningens hovstat

CHEF: STATSFRU. Hovstaten medverkar i samråd med förste hovmarskalken i förberedelserna för och genomförande av Drottningens, såväl officiella som privata, program samt sköter Drottningens korrespondens m.m. Vid Hovstaten tjänstgör **hovdamer** alternerande samt **hovkanslist** och **hovsekreterare**. Vidare handlägger Hovstaten frågor rörande Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine.

I Hovstaten ingår även de **kungliga hushållen** på Stockholms och Drottningholms Slott. Vid hushållen finns **hovfurirer, hovlakejer, kammarjungfrur, kock, köksmästare, lokalvårdare, taffeltäckare** och **äldfru** samt tillfällig serveringspersonal i samband med större evenemang.

Vid sidan av Kungäpparets gemensamma program har Drottningen ett omfattande eget program liksom ett stort socialt engagemang. Drottningens fokus inom den sociala sektorn ligger främst på socialt utsatta barn samt förhindrande av drogmisbruk bland barn och ungdomar. Dessutom arbetar Drottningen aktivt för att föra ut kunskap om demens till såväl sjukvårdspersonal som anhöriga.

Som hedersordförande, i den av Drottningen grundade stiftelsen *World Childhood Foundation* (WCF), har Drottningen deltagit i *Chairmen's Council*, referensgruppsmöten och styrelsemöten i Sverige, Tyskland och Brasilien. Drottningen har deltagit i luncher och evenemang till förmån för WCF, vilka arrangerats av såväl företag och föreningar som privatpersoner. Drottningen deltog i en, för hela Childhood's styrelse, arrangerad resa till S:t Petersburg för att besöka olika projekt samt inviga *Raduga Club*, en mötesplats där unga mammor kan få undervisning i barnavård och skolundervisning samt erhålla social träning.

I februari fick Drottningen dela det prestigefulla priset *German Media Peace Prize 2002* med Drottning Rania av Jordanien för deras insatser i frågor gällande barn. I december fick hon *Das Goldene Herz*, för sitt arbete för barnens väl. Priset överlämnades av Tysklands president i samband med en tv-sänd insamlingsgala. Förutom ovannämnda priser har Drottningen av Rysslands president förärats en medalj *Till minne av Sankt Petersburgs 300-årsjubileum*, för sitt arbete, genom WCF, med utsatta barn i S:t Petersburg.

Drottningen har under året också deltagit i konferenser och seminarier inom ämnet utsatta barn bl.a. invigning av *Second International Conference on Children*

and Residential Care på Stockholms Universitet, en konferens i Riksdagshuset angående sexuell exploatering av barn samt ett seminarium, *Brott mot barnkonventionen ger företaget ett nedsmutsat varumärke*, arrangerad av ECPAT Sverige och Svenskt Näringsliv.

Mentor International respektive *Mentor Sverige* har haft styrelsemöten i Wien, Zürich respektive Stockholm i vilka Drottningen deltog. I Sverige arbetar Mentor främst med en framgångsrik modell där anställda, på vissa företag, får vara mentorer under ett år för utvalda ungdomar i de förortsskolor som deltagar.

Drottningen har vidare deltagit i konferenser såsom den av Mentor UK arrangerade konferensen *Evaluation: The Strongest Link – Drug Demand Reduction for Children and Young People* samt i 10-årsjubileet av *European Cities Against Drugs*.

Drottningen invigde i september ett hem för sexuellt utsatta flickor, *Marsta gård*, som drivs av Ersta Diakoniananstalt.

Förutom styrelsearbetet i Silviahemmet har Drottningen deltagit i seminarier samt varit på studiebesök på Ersta Diakoniananstalt och Sophiahemmet för att informera sig om frågor runt demensvården.

Drottningen deltog också i *Alzheimerdagen* anordnad av Alzheimerföreningen i Sverige på Folkets Hus i Stockholm.

Drottningen är ordförande i Drottning Silvias Jubileumsfond. Fonden har haft sitt årliga styrelsemöte och Drottningen har delat ut ett antal forskningsstipendier.

I Drottningens verksamhet under året kan också nämnas ett antal företräderna bl.a. av fru Ludmila Putina samt de 250 ungdomar i "Forum Östersjöstjärna", som följde henne.

Inför sin 60-årsdag hade Drottningen en önskan att anordna ett seminarium för och om socialt utsatta barn i Sverige, *Barnen – Drottningens hjärtefråga*. Seminariet genomfördes i Bernadottebiblioteket den 12 december och ett sammandrag sändes i TV 4 under júlhelgen.

Med anledning av Drottningens födelsedag gavs en föreställning av baletten *Nötknäpparen* på Kungl. Operan. Intäkterna från denna föreställning och från försäljningen av den CD med en nyinspelning av Tjajkovskijs musik, som Kungliga Operan och Caprice utgav, gick till Silviahemmet och dess verksamhet.

H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat

CHEF: HOVMARSKALK. Hovstaten medverkar i förberedelser för och genomförande av Hertiginnans av Halland såväl officiella som privata program samt sköter Hertiginnans korrespondens m.m.

Prinsessan Lilian har under året delat ut priser, stipendier, medaljer och andra belöningar vid Gastronomiska Akademiens sammankomst, vid årsmöten med Sverige–Amerika Stiftelsen, Föreningen Riksidrottens Vänner och Kungl. Automobilklubben. Utdelning av priser har även skett i samband med idrottstävlingar såsom Stockholm Open i tennis och vid ryttartävlingar på Rytтарstadion.

Dessutom har Prinsessan delat ut stipendier ur *Prins Bertils och Prinsessan Lilians Idrottsfond*, *Söderbergiska priset* i ekonomi, priser i anslutning till biltävlingen *Prins Bertil Memorial* på Djurgården och *Hasselbladpriset*.

Prinsessan har närvarat vid invigningen av Livrustkammarens jubileumsutställning *Gustav Vasa tur och retur*, Livrustkammarens 375-årsjubileum, Kungl. Vitterhetsakademiens 250-årsjubileum och KAK:s 100-årsjubileum.

Förutom deltagande i *Idrottsgalan* i Globen, jubileumsbankett i samband med Riksidrottsförbundets 100-årsfirande och Nobelfestligheterna har Prinsessan närvarat vid utdelningen av *Polarpriset*.

Prinsessan närvarade även vid minnesceremonien i Stadshuset med anledning av Anna Lindhs bortgång samt deltog i statsbesöken från Tyskland och Jordanien, Riksmötets öppnande, två representationsmiddagar liksom i Hallands Akademi högtidssammankomst i Laholm.

Vidare har Prinsessan deltagit i en sammankomst i samband med Djurgårdskyrkan 175 år, invigt *International Charity Bazaar* och deltagit i *International Womens Clubs Charity Gala Evening*.

Hovstallet

CHEF: HOVSTALLMÄSTARE. Hovstallet har till uppgift att för den Kungl. Familjen och Hertiginnan av Halland svara för transporter med bil samt vid ceremoniella tillfällen med häst och vagn. Hovstallet svarar vidare för skötsel av hästar och vård av bil- och vagnparken. Hovstallet har också ansvar för förvaltning, skötsel och vård samt visning för allmänheten av vagnar och andra inventarier av kulturhistorisk värde.

Den anställda personalen vid Hovstallet har följande befattningar: **beridare, bilförare, fodermarsk, hovsekreterare, jockey** och **kavaljerskuskar**.

I Hovstallet, med 14 anställda, finns 16 hästar, övnings- och paradvagnar samt ett tiotal bilar, varav fem används för varu- och hästransporter.

Under året har transporter med bil av den Kungl. Familjen och Hertiginnan av Halland genomförts. Därutöver ges service med biltransporter i samband med besök, evenemang m.m. till gäster och, vid särskilda tillfällen, vissa anställda vid Hovet. På bilavdelningen arbetar fyra chaufförer med ansvar för nämnda transporter jämte en del annan service.

Hästansända korteger och transporter har genomförts vid bl.a. statsbesök från Tyskland och Jordanien, ett flertal högtidliga audienser för främmande sändebud, Nationaldagsfirandet på Skansen och Riksmötets öppnande. Därutöver har stallavdelningen genomfört transporter med häst och vagn vid Kungaparets kommunbesök och andra framträdanden av den Kungl. Familjen.

Till stallet har inköpts tre nya hästar under året, samtidigt som några hästar har pensionerats. Stallavdelningens personal har kontinuerligt genomfört träning inom ridning och körning i egen regi och under ledning av inhyrda instruktörer.

Bil- och stallavdelningarna har fortsatt vårdat och underhållit bilar, vagnar och materiel såsom selar, uniformer och andra historiska föremål.

Stallavdelningens personal har visat Hovstallets vagnar och samlingar för 4 000 besökare. Visningarna sker på annonserade visningstider och vid särskilda beställningar.

Visste Ni att ..

*Hovstallet körde med fyra
fyrspannsekipage på julafton 2003
d.v.s. 8 kuskar med 16 körhästar samtidigt?
Det är mer än 30 år sedan detta inträffade senast -
hoppas det inte dröjer 30 år till nästa gång!*

Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket

CHEF: ÖVERINTENDENT. Husgerådskammaren svarar för förvaltning, vård och underhåll av de kungliga slottens konstverk, möbler och andra inventarier. Husgerådskammaren möblerar slotten och ser även till att samlingarna vårdas och bearbetas vetenskapligt. Inventarierna representerar tillsammans ett unikt och omistligt kulturarv som kräver underhåll, vård och konservering men också en rationell registrering. Samtidigt som detta viktiga kulturarv skall göras tillgängligt för besökare används det också till stora delar vid Kungaparets representation.

Tillsammans med Ståthållarämbetet svarar Husgerådskammaren för den omfattande visningsverksamheten och försäljningen vid de kungliga slotten.

Vid Husgerådskammaren finns avdelningen för samlingar och dokumentation, konserveringsavdelningen, husgerådsmästarens avdelning, visningsavdelningen samt Bernadottebiblioteket.

Till Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket hör också Skattkammaren och Museum Tre Kronor. I Skattkammaren finns riksregalierna utställda. Ansvarigt för dessa är Kammarkollegiet. Bernadottebiblioteket är ett biblioteksmuseum uppbyggt av den Bernadotteska familjens boksamlingar från Karl XIV Johan till och med Gustaf VI Adolf.

Arbetet inom Husgerådskammaren bedrivs på många fronter och kräver många olika kompetenser. Vid Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket finns **assistenter, bildarkivarie, chef för Bernadottebiblioteket, fotograf, förste intendent, förste konservator, hovsekreterare, husgerådsmästare, intendent, konservatorer, museitekniker, slottsbibliotekarie, sömmerskor, tapetserarmästare och tapetserare.**

Utställningar

Under året har fyra utställningar producerats och visats. I arbetet med dessa har samtliga avdelningar inom Husgerådskammaren deltagit.

Drottningens Akademi

Med anledning av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens 250-årsjubileum producerade Husgerådskammaren och akademien utställningen *Drottningens Akademi*, som visades i Bernadottebiblioteket från jubileumsdagen den 20/3–31/8.

Carl XVI Gustaf – Kungen 30 år i fokus och Statsgåvor

Två något mindre utställningar, som visats i Bernadottevåningen, uppmärksammade H.M. Konungens 30-åriga regentjubileum som monark. Den ena utgjordes av en fotokavalkad (under sommaren visad på Solliden), den andra en presentation av officiella gåvor från de statsbesök som Kungen avlagt och tagit emot.

Maria Pavlovna – ett rysk-svenskt levnadsöde

I samband med Sverigeveckan i maj öppnades en fotoutställning från Bernadottebiblioteket i svenska Katarinakyrkan i det trehundraårsfirande S:t Petersburg. Utställningen har även visats i Bernadottebiblioteket samt på stadsbiblioteket i Flen.

Utlån

Drygt 100 föremål ur de kungliga samlingarna har visats på tillfälliga utställningar arrangerade av: Nationalmuseum, Nordiska Museet, Stockholms Medeltidsmuseum, Livrustkammaren och Riksarkivet i Stockholm, vidare Kalmar slott, Eskilstuna museer, Marinmuseum i Karlskrona, Säfstaholms slott, Vingåkers kommun, Stiftelsen Läckö slott, Lidköping och i utlandet Palacio Real (Patrimonio Nacional), Madrid, Palazzo Reale, Milano, Museum für Lackkunst, Münster samt De Danske Kongers Kronologiske Samlinger, Köpenhamn.

Palazzo Ruspoli

Husgerådskammarens största externa engagemang var deltagandet, tillsammans med Nationalmuseum och Livrustkammaren, i utställningen *Christina di Svezia* som visades på Palazzo Ruspoli (Fondazione Memmo) i Rom. Svenska Institutet var sammanhållande svensk part.

Avdelningen för samlingar och dokumentation

Avdelningen förvaltar statens, de Bernadotteska familjestiftelsernas och H.M. Konungens enskilda samlingar på de kungliga slotten och har ansvar för slottens möblering. Uppgiften omfattar såväl historiska miljöer som möblering för ceremonier och Kungahusets officiella representation.

Visste Ni att ..

redan 1840 ordnades den första större svenska fotoutställningen i Stockholm? Det var i Stora förmaket i Bernadottebiblioteket, och man ställde ut daguerreotyper d.v.s. unika spegelvända påsiktbilder som inte går att mångfaldiga.

Så har t.ex. insatser knutna till statsrepresentationen gjorts på Drottningholms Slott, dit galamiddagarna under årets statsbesök varit förlagda på grund av ombyggnader i köket på Kungl. Slottet.

Den kulturförvaltande aspekten av Husgerådskammarens uppgifter gör det ibland befogat att återanskaffa föremål som tidigare sålts. I år inköptes en nederländsk vävd tapet från 1500-talets senare del, som en gång hängt i det gamla slottet Tre Kronor.

Avdelningen har under året kompletterat och omarbetat delar av den permanenta utställningen på Ulriksdals Slott.

För att effektivisera förvaltningen och göra kunskapen om samlingarna mer tillgänglig pågår sedan flera år inskrivning av samlingarnas kataloger och dokumentation i en särskild databas. Databasen innehåller 70 000 poster, vilket i realiteten innebär ca 250 000 inventarier på de tio kungliga slotten. Huvudkatalogen är nu till största delen inskriven och arbetet har under senare delen av 2003 inriktats på att lägga in kompletterande specialkataloger.

Samlingarnas centrala ställning inom det svenska kulturarvet föranleder ett stort antal förfrågningar från institutioner, forskare och allmänhet.

Till avdelningen hör en fotograf vars huvuduppgifter är knutna till dokumentationen av samlingar, slott och ceremonier. Uppbyggnaden av fotoarkivet har fortsatt för att tillgodose behov såväl internt som externt. Den ökande efterfrågan på digitalt lagrade och bearbetade bilder har under året föranlett uppgraderingar av den tekniska utrustningen.

Konserveringsavdelningen

För Representationsvåningarna har flera projekt pågått – eller startats – detta år. Det mest omfattande gäller konservering och omklädning av två sittgrupper med 28 stolar och två soffor i Vita Havet. Av mindre projekt kan nämnas ett antal mattor, spegellampetterna i Karl XI:s galleri, som åtgärdats enligt en löpande plan samt drottning Kristinas vävda tapeter i Audiensrummet, som successivt konserveras och får ny montering.

På Drottningholms Slott påbörjades arbeten med väggsiden i Kinesiska salongen och i Hedvig Eleonoras paradsängkammare. Ett antal ljuskronor har restaurerats och fått ny ombindning. På Gripsholms Slott har arbeten utförts med prydnadsgardiner i Oskar I:s audiensrum, en klocka från Kungens sängkammare och en vävd tapet, *Vildsvinsjakten*, har fått ny montering. På Tullgarns Slott har stolar konserverats och klätts om.

Två av ateljéerna har tagit emot praktikanter av olika slag under året. Fortbildning av personalen har skett i byggande av utställningsdockor och läderrestaurering.

Husgerådsmästarens avdelning

Teknikergruppen har under året utfört möbleringsarbeten sammanhängande med Deras Majestäters program såsom Kungens 30-åriga trontillträdesjubileum, Drottningens 60-årsdag, inkommande statsbesök från Tyskland och Jordanien, officiella middagar, audienser, utrikesnämnder, medaljutdelningar, konseljer, mottagningar, seminarier och tv-inspelningar.

Avdelningen har utfört omfattande evakuerings- och återställningsarbeten med anledning av SFV:s restaureringar på Kungl. Slottet, Drottningholms Slott och huvudmagasinet vid Drottningholm.

Teknikergruppen genomför transporter åt konserverings- och samlingsavdelningarna.

Visningsavdelningen

Husgerådskammaren svarar för visning av Kungl. Slottet med representationsvåningarna, Bernadottebiblioteket, Museum Tre Kronor, Skattkammaren, Slottskyrkan, Gustav III:s Antikmuseum samt Riddarholmskyrkan, Rosendals Slott, Ulriksdals Slott och Gustav III:s paviljong vid Haga. Den sammanlagda öppettiden för år 2003 var ca 6 200 timmar och antalet besök 429 261. Ett stort antal specialvisningar gjordes av utställningen *Drottningens Akademi*.

Sammanlagt har 2 045 guidade visningar genomförts varav 730 på engelska. Löpande utbildning av guider har skett under säsongen genom seminariekvällar. Vidare har utbildning i brandskydd, säkerhet, sjukvård och kassatjänst ägt rum.

Visste Ni att ..

det finns över en halv miljon bilder i den Bernadotteska fotografisamlingen?

Visste Ni att ..

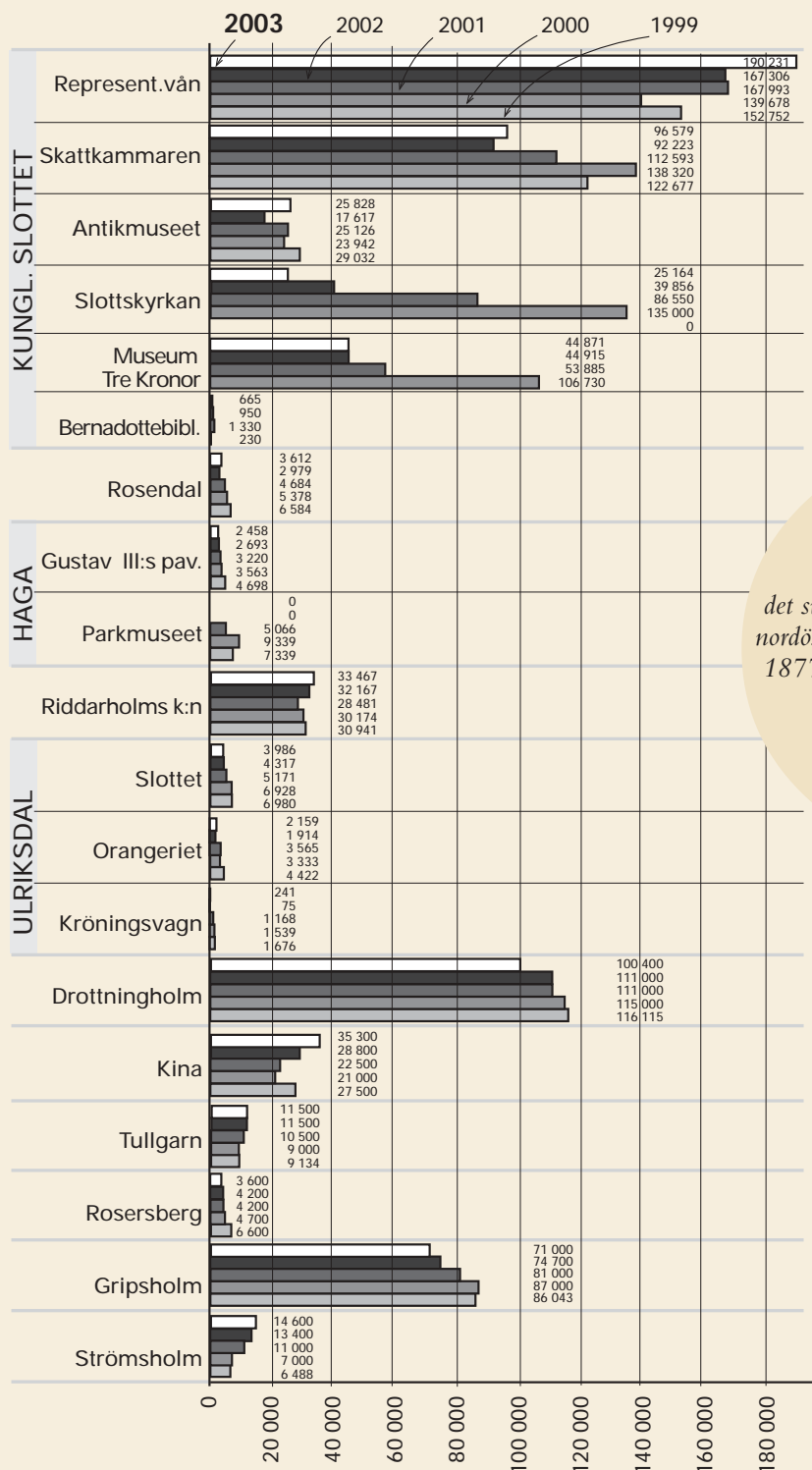
Bernadottebiblioteket innehåller närmare 100 000 böcker?

För skollediga barn har särskilda visningar – *Slottet brinner, Gamla Borgen Tre kronor, Slottets gyllene salar, Kungar och Drottningar på Stockholms Slott och spöket Eskil* – och tipspromenader anordnats. Även sago- stunder har arrangerats, ca 800 barn har deltagit i dessa aktiviteter.

Den 6 juni anordnades även i år *Öppet Slott*, då över 8 300 personer deltog.

Visningsavdelningen deltog tillsammans med Bernadottebiblioteket i *Bok- och biblioteksmässan* i Göteborg under temat *En drottning, fem kungar, sex slott och sju bibliotek*.

ANTAL BESÖK

Visste Ni att ...
om man räknar alla besök under ett år blir det 665 661 besök 2003.

Visste Ni att ..
det svenska nationalbiblioteket låg i nordöstra slottsflygeln fram till hösten 1877? August Strindberg var en av bibliotekets amanuenser.

Visste Ni att ..
Husgerådskammaren möblerar 70 000 m² och att 70 % av samlingarna visas?

I Stockholmsmässan *Skolforum 2003* deltog museilärare från visningsavdelningen och Drottningholms slotts-förvaltning. Särskilda skolprogram har skickats ut till skolorna.

Foldrarna *De Kungliga Slotten* och *Kungliga Slottet* trycktes på sex språk. Informationshäfte om *De Kungliga Slotten* distribueras till bl.a. bussbolag. En ny folder om Slottsboden producerades. Till utställningen *Drottningens Akademi* producerades en folder på svenska och engelska.

Inför Kungl. Slottets 250-årsjubileum distribuerades ett jubileumsprogram som annonsbilaga, i 50 000 ex, i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter.

Specialvisningar av Bernadottebiblioteket för allmänheten har ägt rum den sista lördagen i varje månad.

Försäljningen i slottsboden har uppgått till 3,9 mnkr, en minskning med 5 %. En ny försäljningsdisk har förbättrat arbetsförhållandena för personalen.

Hovförsamlingen anordnade under sommaren välbesökta konserter i Ridderholmskyrkan. I september arrangerade Norrtälje kommun sex föreställningar av *Djävulens Advokat* – ett expressivt drama om den Heliga Birgittas inre verklighet.

Bernadottebiblioteket

Katalogiseringen av den Bernadotteska musikalisamlingen har avslutats. Samlingen omfattar drygt 6 000 nummer, exempelvis det handskrivna originalet till prins Gustavs Studentsång och en handskrift av Rossini.

Vidare har katalogisering av Gustaf VI Adolfs samlingar av konsthistorisk och arkeologisk litteratur påbörjats. Ca 8 % av samlingarna är nu inskrivna.

En utredning har gjorts om den Bernadotteska fotosamlingen, dess kvalitet, förvaring och bevarande. Samlingen täcker hela den svenska fotografins historia från tiden omkring 1840 till nutid.

Övriga projekt

De Svenska Riksregalierna

Forskningsprojektet *De Svenska Riksregalierna*, som sedan 1998 pågår med ekonomiskt stöd från Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, har fortsatt under året.

Nätverket Europeiska Kungliga Residens

Kungl. Husgerådskammaren deltar sedan 1998 i det EU-finansierade nätverket *Europeiska Kungliga Residens* som inkluderar kungliga slott i både existerande och tidigare monarkier. På en gemensam webbplats har bl.a. texter som främst riktar sig till skolungdomar producerats. Ett avsnitt har temat *En dag i en Kungs liv*, för Sveriges del Gustav III. Generalmötet år 2003 hölls i Neapel. På mötet diskuterades förutom den gemensamma webbplatsen även marknadsföring, entréavgifter, vård av historiska trädgårdar och handikappanpassning av historiska byggnader.

Bokverket om de kungliga slotten

Intendenter vid Husgerådskammaren deltar såväl som författare som redaktörer i det stora bokverk om de kungliga slotten, som ges ut i samarbete mellan Kungl. Hovstaterna, Statens Fastighetsverk och Byggförlaget. Under året utkom Rosendals Slott. Arbete pågår nu med första volymen om Drottningholms Slott.

Visste Ni att ..

den Bernadotteska fotografisamlingen innehåller bilder från 1840-talet och fram till våra dagar?

Visste Ni att ..

den störste kunglige boksamlaren var Oskar II?

Visste Ni att ..

när KB flyttade till Humlegården 1877 tog man med sig 6 000 hyllmeter böcker?

Visste Ni att ...

Kungen vid sex audienstillfällen mottog sammanlagt 24 utländska ambassadörer, som överlämnade sina kreditivbrev?

DAGBOK

UTDRAG UR KUNGAFAMILJENS OFFICIELLA PROGRAM ÅRET 2003

Här följer en sammanställning av Kungafamiljens officiella program. Utöver dessa programpunkter tillkommer interna sammanträden och privata besök.

- Kungen
- Drottningen
- ▲ Kronprinsessan
- ◆ Prins Carl Philip
- ▼ Prinsessan Madeleine

JANUARI

- 4–6 World Scout Foundation, Thailand ■◆
- 14 Närvaro vid Mentor UK:s konferens "Evaluation: The Strongest Link-Drug Demand Reduction for Children and Young People", London ●
- 16 Företrädare: ambassadör Jan Nordlander ●
 Sammanträde med World Childhood Foundations referensgrupp ●
 Företrädare: Karlheinz Kögel, Sekretariat Deutscher Medienpreis ●
- 17 Konselj ■▲
 Möte med utrikesminister Anna Lindh ■●
 Företrädare för nye överkommendanten i Stockholm, generalmajor Bo Waldemarsson ■
 Företrädare för representanter för Svenska Bilsportförbundet ■
 Företrädare för representanter för The International Women's Club ●
- 20 Företrädare: landshövding Anders Björck ■
 Avskedsaudiens för Malaysias ambassadör mr Dato' Syeed Sultan Seni Pakir ■
 Närvaro vid Idrottsgalan i Globen ■●▲◆▼
- 21 Stipendieutdelning i Stiftelsen Drottning Silvias Jubileumsfond för Forskning om Barn och Handikapp ●
 Företrädare: Sveriges ambassadör i Nigeria, Birgitta Holst Alani ■
 Företrädare: greve Carl-Adam Lewenhaupt, traktör Erik Lallerstedt ■
 Närvaro vid Smilbandets högtidssammankomst, Nalen, Stockholm ■●
- 22 Företrädare: generallöjtnant Mats Nilsson ■
 Företrädare för gymnasieelever engagerade i projektet "Klimat.nu – den stora miljöutmaningen" ▲
 Representationsmiddag på Stockholms Slott ■●▲
- 23 Närvaro vid SM i skidor i Idre ■
 Företrädare för KLYS för information om bevarandet av det Nordiska Kulturcentret i Rom ●
 Närvaro vid invigningen av Centrum för Genusmedicin, Nobel Forum på Karolinska institutet ●
- 24/1 Närvaro vid SM i skidor i Idre, Älvdalens kommun ■
 Närvaro vid Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhällets i Göteborgs högtidssammankomst, Börsen i Göteborg ■●
- 25–28 Närvaro vid World Economic Forum, Davos ▲
- 25 Närvaro vid Stora Amarantherordens 350-års jubileum i Göteborg ■●
- 27–28 Royal Technology Mission, resa i norra Italien ■
- 29 Invigning av "Barnallergiåret 2003", Göteborg ●
 Företrädare för överlämnande av FN:s Millenniebok om Sverige ▲
 Medverkan vid utdelning av diplom till godkända arrangörer inom kvalitetsmärkning "Naturens Bästa" (Turistrådet), Naturhistoriska Riksmuseet ▲
- 30 Närvaro vid Silviaskolans 10-års jubileum, Hässleholm ●
 Närvaro vid FN-rollspelets 10-årsjubileum vid Stagneliusskolan, Kalmar ●

- 31 Högtidliga audienser: Zimbabwe, Spanien, Sri Lanka, Turkiet ■
 Audiens för Estlands president Arnold Rüütel ■
 Utdelning av H.M. Konungens medalj ■●
 Närvaro vid invigningen av utställningen "Swedish Design without Obstacles", Bryssel ▲

FEBRUARI

- 3–20 Utbildningsprogram SEB ▲

- Kungen
- Drottningen
- ▲ Kronprinsessan
- ◆ Prins Carl Philip
- ▼ Prinsessan Madeleine

- 4/2 Intervju med thailändska journalister _____ ■ ●
 Företrädere: representanter för Diplomatic Women's Club _____ ●
 5 Närvaro vid Travellers Clubs årshögtid _____ ■ ●

- Utdelning av priset "Årets Kock" _____ ■
 7 Invigning av kraftvärmeverket i Östersund _____ ■
 Öppnande av utställningen "Minoer och Mykenare" Medelhavsmuseet _____ ●
 Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation _____ ●
 8 Mottagande av "German Media Peace Prize 2002", Baden Baden _____ ●
 10 Närvaro samt prisutdelning vid Svenska Lantbruksveckans allmänna sammanträde _____ ■ ●
 Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet _____ ●
 11 Företrädere för landshövding Christer Eirefelt, Gävleborgs län _____ ■
 Närvaro vid Kungl. Konstakademiens högtidssammankomst _____ ■ ●
 12 Företrädere: utrikesminister Anna Lindh _____ ■ ●
 Företrädere: landshövding Kerstin Wallin _____ ■
 Företrädere: direktör Anders Lettström _____ ■
 Middag hos Thailands ambassadör i Stockholm _____ ■ ●
 19 Invigning av Karolinska Institutets nya campusområde _____ ▲
 20 Högtidliga audienser: Syrien, Australien, Azerbajdzjan, Vanuatu _____ ■
 UD:s information om Thailand inför statsbesöket _____ ■ ●
 Representationsmiddag, Kungl. Slottet _____ ■ ● ▼

- 21/2 Närvaro vid "Die Matthie- Mahlzeit", Hamburg _____ ●
 24-1/3 Statsbesök till Thailand _____ ■ ●

MARS

- 1-2 Statsbesök till Thailand _____ ■ ●
 3-21 Grundläggande soldatutbildning, SWEDINT, Almnäs _____ ▲

- 4 Företrädere: Krister Westerlund och Britt Peruzzi, Alzheimerföreningen _____ ●
 11 Företrädere: direktör Johan Stålhånd _____ ■ ●
 Företrädere: syster Agapie från Mariadötrarna i Beni Seuf i Egypten _____ ●
 H.M. Konungens Råd för mark- och byggnadsfrågor _____ ■

- 11/3 Företrädare för professor Anders Karlqvist,
Polarforskningsinstitutet _____ ■
Diplomutdelning till Majblommans Riksförbund ●

- 12 Kronprinsessans namnsdag: traditionell uppvaktning
på Inre Borggården _____ ■●▲
Företrädare: ambassadör Robert Rydberg, Sveriges
tillträdande ambassadör i Israel _____ ■
- 13 Besök vid Stora Enso, Fors Bruk i Avesta _____ ■
- 15 Emottagande av etanolkonverterad Volvo-PV,
Tingvalla idrottsplats Karlstad _____ ◆
- 17 Förbandsbesök vid arméförband, Skövdeområdet _____ ■
- 18 Företrädare: Mats Liljefors, Musik på Slottet _____ ■
Närvaro vid Livrustkammarens 375-års jubileum
med efterföljande "historisk" jubileumsmåltid,
Kungl. Slottet _____ ■●
- 19 Företrädare: Svenska Akademiens ständige sekreterare
Horace Engdahl _____ ■
Närvaro vid Tore Wretmans begravning i Jacobs
kyrka, Stockholm _____ ■●
Närvaro vid minneskonsert för Gösta Winbergh,
Zürich _____ ■●
- 20 Invigning av utställningen "Drottningens Aka-
demi", Bernadottebiblioteket _____ ■●
Företrädare: generalsekreterare Gunilla von Arbin,
professor Martin Ingvar m.fl. _____ ●
Närvaro vid Kungl. Vitterhets-, Historie- och
Antikvitets Akademiens 250-års jubileum _____ ■●
- 21 Närvaro vid samt invigning av "Ostens Hus" i
Burträsk _____ ■●
- 22-23 Närvaro vid Svenska Skidspele i Falun _____ ■
- 24 Studiebesök på Astrid Lindgrens barnsjukhus _____ ▲

- 24/3 Avskedssaudiens för Namibias ambassadör mr
Wilbard S. Hellao _____ ■
Invigning av Rehab Station Stockholm och
Spinalis _____ ▲
- 25 Invigning av konferensen "The Social
Brain" Göteborg _____ ●
Företrädare: utrikesråd Anders Lidén _____ ■
Utrikesnämnd _____ ■
Direktionssammanträde i HM Konungens Jakt-
klubb _____ ■
Möte med Världsnaturfondens 30-klubb WWF,
IVA _____ ■
- 26 Avskedssaudiens för Canadas ambassadör Philippe
Kirsch _____ ■
Intervju med rumänska journalister _____ ■●
- 27 Närvaro vid en konferens arrangerad av ECPAT
Sverige och Svensk Näringsliv,
Näringslivets Hus _____ ●
Styrelsemöte i Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs
50-årsfond _____ ■
Medverkan vid invigningen av Göteborg Horse
show _____ ▲
- 31 Federation of American Women's Club Overseas
(FAWCO) överlämnar ett bidrag till World
Childhood Foundation _____ ●
Närvaro vid Kungl. Vetenskapsakademiens högtids-
dag, Stockholm _____ ■●

APRIL

- 1 Lunch för republiken MoVambiques president mr
Joaquim Alberto Chissano _____ ■●▲
Företrädare: friherre Jöns Bonde _____ ■
Intervju för Volvomagasinet "Ratten" _____ ●
Intervju för Göteborgs-Posten _____ ●
- 2 Köp av årets första Majblomma _____ ●
Närvaro vid Internationella Handelskammarens
Svenska Nationalkommittés årsmöte _____ ■
Besök på utställningen Drottningens Akademi _____ ▲
UD:s information om Rumänien inför
statsbesöket _____ ■●
Företrädare: direktör Sven Erik Ragnar, herr Fredrik
Gottlieb _____ ■
- 3 Företrädare: ÖB general Johan Hederstedt, informa-
tion om kriget i Irak _____ ■▲
Diplomatmottagning _____ ■●
Middag hos Rumäniens ambassadör _____ ■●
- 4 Invigning av Stockholms Bilsalong 2003 _____ ■
Utdelning av Kungl. Automobil Klubbens förtjänst-
medalj i guld _____ ■
Närvaro vid De Fyra Kungliga Klubbarnas Fest
2003, Grand Hôtel _____ ■●

- Kungen
- Drottningen
- ▲ Kronprinsessan
- ◆ Prins Carl Philip
- ▼ Prinsessan Madeleine

7/4 Företrädare: chefen för vapeninspektörerna jur.dr. Hans Blix, information om kriget i Irak ■●▲

Företrädare: Sveriges tillträdande ambassadör i Luxembourg Agneta Söderman ■

Sammanträde med Stiftelsen H.M.Konungens Jubileumsfond för Ungdom i Sverige ■

8–10 Statsbesök till Rumänien ■●

10 Närvaro vid Sverige-Amerika-Stiftelsens årsmöte, Stockholm ▲

11 Närvaro vid CSR Business Marathon konferensen "Företag med samhällsengagemang", Stockholm ●

12 Närvaro vid vigseln mellan Prins Laurent och Mlle Claire Coombs, Bryssel ▲▼

Närvaro vid Beckholmens Vänförenings aktiviteter ■

14 Heldagsseminarium, Silviahemmet ●▲

15 Föredragning av utrikesrådet Hans Magnusson inför högtidliga audienser ■

Återinvigning av Fountain House, Stockholm ●

22 Information om S:t Petersburg av docent Bengt Jangfelt ▲

23 Högtidliga audienser: Venezuela, Malaysia, Namibia, Ukraina ■

Närvaro vid Sveriges Turistråds seminarium "Det svenska värdskapet" ▲

Utdelning av Anders Retzius-medaljen ■

Invigning av Vetenskapens Hus, Stockholm ■

Besök på Djurgården, WSF vårstädning ■

24–27 WSF, Cayman Island ■

24 Invigning av ett seminarium om äldrevård, Ersta diakonissällskap ●

25–28/4 Besök i S:t Peterburg m.a.a. "Svenska veckan" ▲

27 Närvaro Lunds domkyrka med anledning av 900-årsjubileet sedan Norden blev egen kyrkoprovins ●

28 Prisutdelning "The World Children's Prize For the Right Of The Child", Gripsholms Slott ●

Närvaro vid "Internationella Kvinnoklubbens" välgörenhetsgala, Stockholms Stadshus ●

Audiens för Finlands statsminister Anneli Jäätteenmäki ■

30 Närvaro vid högvaktsavlösningen samt firande av H.M Konungens födelsedag på Yttre Borggården ■●▲◆▼

MAJ

5–6 Studiebesök på Investor ▲

6 Företrädare: professor Martin Ingvar, Drottningholms Slott ●

Besök på Ersta Diakonissällskap ●

Närvaro vid fotbollsmatch mellan IFK Göteborg och Djurgårdens IF ●◆

7 Temadag med HMK Jaktklubb, Hallands Väderö ■

Studiebesök på Sophiahemmet ●

Studiebesök på Stora Enso ▲

8 Besök på H I 3 G Access AB ▲

Styrelsemöte Prins Gustaf Adolfs och Prinsessan Sibyllas Minnesfond ■

Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet ●

Företrädare: docent Bo Petré ■

Middag hos Riksdagens talman ▲

- 9/5 Invigning samt anförande vid den Internationella Vetenskapsfestivalen i Göteborg _____
- Invigning av Sjöfarthögskolans nya byggnad i Kalmar _____
- Chairmen's Meeting, World Childhood Foundation, Stuttgart _____
- Styrelsemöte i World Childhood Foundation Tyskland, Baden-Baden _____
- Insamlingsgala för World Childhood Foundation, Schlosshotel Bühlerhöhe, Baden-Baden _____
- 10 Audiens för Polens president Kwasniewski, Länsresidenset i Kalmar _____
- Närvaro vid invigningen av utställningen Tre kronor och den Polska örnen, Kalmar slott _____
- 12 Invigning av "Second International Conference on Children and Residential Care", Aula Magna, Stockholms Universitet _____
- Företrädare: vd Anna Nilsson-Ehle, Universeum AB _____
- Besök på Hennes & Mauritz _____
- Prisutdelning vid "Finn upp 2003", Teknorama, Tekniska Museet _____
- Närvaro vid utdelningen av Polar Music Prize, Berwaldhallen med efterföljande middag på Grand Hôtel _____
- 13-14 Studiebesök på Ericsson _____
- 13 UD:s information om Tyskland inför statsbesöket _____
- Närvaro vid Artilleriregementets (A 9) uppvaktnings på födelsedagen, Drottningholms Slott _____
- Företrädare: utrikesråd Anders Lidén, UD, för information inför högtidliga audienser _____
- Audiens för Georgiens talman Mrs Burjanadze _____
- Föredragning: ståthållare Björn Sprängare, Mats Furuhausen, Leif Granlund _____
- 14 Förbandsbesök vid flygvapenförband, Östersundsområdet _____
- Styrelsesammanträde i Mentor Sverige Insamlingsstiftelse _____
- Styrelsesammanträde i Sällskapet till Arbetsflitens Befrämjande _____
- Medverkan vid utdelningen av VI Sveriges Verkstadsindustriers stora designpris, Stockholm _____
- 15 Högtidliga audienser: Madagaskar, Mauretanien, Kazakstan, Jamaica, Brunei _____
- Invigning av en konferens i samband med European Cities Against Drugs 10-års jubileum _____
- Närvaro vid Gastronomiska Akademiens vårmiddag, Turkiska Paviljongen på Haga _____
- 16 Närvaro vid firandet av Eksjö stads 600-årsjubileum _____

- 16/5 Besök på Saab Ericsson Space och Volvo, Göteborg _____
- Galaföreställning på GöteborgsOperan till förmån för World Childhood Foundation _____
- 17 Invigning av utställningen "Kungen 30 år i Fokus", Solliden _____
- 18 Närvaro vid Enskilda Gymnasiets 90-års jubileum, Stockholms Stadshus _____
- Studiebesök på Biotech, Uppsala _____
- Närvaro vid Hushållningssällskapets 200-årsjubileum i Loka Brunn _____

- 20-22 Statsbesök från Tyskland _____
- 20 Företrädare: Ivar Marklund från Nordic Coin AB/Svenska Myntverket, konstnären Ernst Nordin samt Anders Ekström från Sveriges Riksbank _____
- Sammanträde på WWF _____
- 23 Besök på Svenska Unicef, Stockholm _____
- 24 Medverkan vid invigningen av den utbyggda golfbanan på Ekerum, Öland _____
- 26 Årsmöte med WWF, Askö laboratorium _____
- Öppnade av samt anförande vid en internationell konferens om ungdom och narkotika, Stockholm _____
- Besök samt plantering av en "Drottninglind" på Grönsö _____
- Studiebesök på SAAB, Linköping _____
- 27 Företrädare för 40 ungdomar som representerar projektet "Tillsammans", Kungl. Slottet _____
- Konselj, Konseljsalen _____
- Invigning av Idé- och Designcentrum, IDEUM, Sunne _____
- Företrädare: dr Kantathi Suphamongkhon, Thailand Trade Representative _____
- Företrädare: Hans Hernborn och Ingemar Färm, Victoriafonden _____
- Stipendieutdelning i Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond _____
- Närvaro vid Drottningholmsteaterns Väners högtidssammankomst _____

- Kungen
- Drottningen
- ▲ Kronprinsessan
- ◆ Prins Carl Philip
- ▼ Prinsessan Madeleine

- 27/5 Avskedsaudiens: Frankrikes ambassadör Patrick Imhaus _____ ■
- 28 Sammanträde med Stiftelsen Sveriges Nationaldag _____ ■ ●
- Lunch för Republiken Islands president Ólafur Ragnar Grímsson _____ ■ ● ▲
- Företräde: Svenska förbundsordföranden i Handikappidrottsförbundet, landshövding Kari Marklund samt Stig Larsson _____ ●
- Medverkan vid Islandagurinn, Kungsträdgården _____ ▲
- Företräde: direktör Lars-Eric Peterson _____ ●
- Direktionssammanträde i H.M. Konungens Jaktklubb _____ ■
- Årsmöte i H.M. Konungens Jaktklubb _____ ■
- 31 Närvaro vid Riksidrottsförbundets 100-års jubileumbankett, Stockholms Stadshus _____ ■ ● ▲

JUNI

- 1 Närvaro vid firandet av Heliga Birgittas 700-årsjubileum i Vadstena _____ ■ ●
- 2–3 Studiebesök på ABB, Ludvika och Västerås _____ ▲
- 2 Besök på Haga _____ ■ ●
- Företräde: silversmed Olof Sundkvist _____ ■
- Närvaro vid Konstnärernas Vänner årshögtid på Waldemarsudde _____ ■ ●
- 3 Lunch för Mexicos president Vicente Fox Quesada med hustru _____ ■ ● ▲
- Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation _____ ●
- Audiens för Slovaekiens talman mr Pavel Hrusovsky _____ ■
- Deltagande i handikappidrottsföreningens rullstolsbandymatch Scaniarinken, Södertälje _____ ▲

- 4/6 Invigning av utställningen "Jakten Konstnärers motiv – Jägarens mål", Läckö Slott _____ ■
- Rundtur med båt i Nationalstadsparken _____ ▲
- Medverkan vid invigningen av utställningen "Eld över altaret – Birgittas uppenbarelser i de äldsta handskrifterna", Kungliga Biblioteket _____ ▲
- Invigning av SALK Institutes konferens samt efterföljande middag, Grand Hôtel _____ ●
- Medverkan vid utdelning av litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne _____ ▲
- 5 Studiebesök på Astra Zeneca, Södertälje _____ ▲
- Styrelsesammanträde i Stiftelsen Kungaparets Bröllopsfond _____ ■ ●
- Enhetschef Anders Bjurner, UD föredrar om "Europeisk säkerhetspolitik efter Irak-kriget och oenigheten inom EU, NATO m.m." _____ ■ ●
- Företräde för dr Arne Wittlöv och professor Lena Torell _____ ■
- Företräde för fru Ludmila Putina och deltagare i forum "Östersjöstjärna" _____ ●
- Möte med ungdomarna (ca 250) från "Östersjöstjärna" tillsammans med fru Ludmila Putina, Vita Havet _____ ●
- Avskedsaudiens för Mexicos ambassadör mr Jorge Castro-Valle _____ ■
- Avskedsaudiens för Perus ambassadör dr Eduardo Llosa Larrabure _____ ■
- 6 Invigning av "Öppet Slott" _____ ▲
- Sjösättning av Ostindiefararen Götheborg III samt nationaldagsfirande, Göteborg _____ ■ ● ◆
- Nationaldagsfirande på Skansen med efterföljande buffé på Stockholms Slott _____ ■ ● ◆ ▼
- 10 Studiebesök på LRF och Sångå Säby Säteri _____ ▲
- Företräde: professor Anders Karlkvist, Ann Sofi Rickby, Elisabeth Kessler _____ ■
- Audiens för Finlands talman Paavo Lipponen _____ ■
- Utdelning av H.M. Konungens medalj _____ ■ ●
- Närvaro vid Slottsgalan på Ulriksdals slott _____ ■ ● ▲
- 11 Besök vid Krisberedskapsmyndigheten (KBM) _____ ■
- Närvaro vid invigningscermoni av 3D-New Dimensions in Dairy Development på DeLavals forsknings och utvecklingsgård, Tumba _____ ▲
- Studiebesök och praktik på Vevelsund, Vrena, Södermanland _____ ▲
- 12 Företräde: Anna De Geer och Claes Dinkelspiel _____ ●
- Återinvigning av Vaxholms Fästnings Museum samt överlämnande av nytt fälttecken till Vaxholms amfibieregemente _____ ■ ◆
- Studiebesök och praktik på Kungsåra Prästgård, Västerås _____ ▲

- 12/6 Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet ●
 Företräde: ambassadör Jan Nordlander ●
 Sjösjättning & namngivning av en sjöräddnings-
 kryssare, Skeppsholmen ■●◆
- 13 Avskedsaudiens för Nordkoreas ambassadör
 mr Son Mu Si ■
 UD information om de svenska insatserna i
 Kongo, utrikesrådet Anders Lidén ■
 Invigning av en ny bro över Klarälven, Ekshärad ◆
- 14 Invigning av den 50:e premiären av
 Värmlänningarna, Ransäter med efterföljande
 Jubileumsmiddag ■●◆
- 15 Närvaro vid Victoriaförsamlingens 100-års jubi-
 leum, Berlin ■●
- 16 Besök hos jordbruksminister Ann-Christin
 Nykvist ▲
 Intervju för tidningen Affärsvärlden ▲
- 17 Studiebesök och praktik på Enge fårgård,
 Gammeln, Gotland ▲
- 18 Sammanträde på LRF samt intervju för tidningen
 Land ▲
- 28–29 Närvaro vid firandet av Prins Leopolds von
 Bayerns 60-årsdag, Berg, Tyskland ■●▲◆▼

JULI

- 5 Närvaro vid Prinz Andreas von Sachsen Coburg
 und Gotha 60-årsdag, Schloss Greinburg,
 Österrike ■●▲▼
- 6 Närvaro vid republiken Litauens 750-årsjubileum,
 Vilnius ■●
- 8 Premiering av "Årets Ölänning", Solliden ■●

- 14 Närvaro vid Victoriadagen, Borgholm ■●▲◆▼
- 26 Utdelning av utmärkelsen "Årets Svenskamerikan
 2003" samt närvaro vid John Ericsson-jubileet,
 Filipstad ■●

AUGUSTI

- 1 Närvaro vid Hemavans 50-årsjubileum sedan
 turismen startade ■●
- 11 Invigning av "Biennalen 2003" vid Centrum för
 Kompetensutveckling, Linköpings Universitet ■●

- 12/8 Närvaro vid Stockholm Junoir Water Prize ▲
- 13 Närvaro vid Presidential Celebration (Rotary
 International) "Peace and Tolerance" ▲
- 14 Intervju för Bröstcancerföreningens Riks-
 organisations tidning BROfästet ●
 Företräde för Rotary Internationals president mr
 Jean-Marie Deboutte ■
 Avskedsaudiens för Belgiens ambassadör mr Jean-
 Marie Deboutte ■
 Utdelning av Stockholm Water Prize i Stadshuset,
 Stockholm ■●
- 19 Närvaro vid ICED, International Conference on
 Engineering Design 03 ▲
 Besök hos stiftelsen Oscar I:s Minne ▲
- 21 Avskedsaudiens för Storbritanniens ambassadör mr
 John Grant ■
 Närvaro vid konsert med anledning av Östersjö-
 festivalen, Berwaldhallen ■●▲
- 22 Information om EMU av professor Sören Holm-
 berg ■●▲
 UD-information inför statsbesök till
 Finland ■●▲
 Intervju med finska journalister ■●
 Middag hos Finlands ambassadör ■●▲
- 25 Företräde för Sveriges tillträdande ambassadör i
 Vietnam Anna Lindstedt ■
 Företräde för honorärkonsuler med fruar från USA,
 Lovisa Ulrikas matsal ■●
- 26–29 Statsbesök till Finland ■●▲

- Kungen
- Drottningen
- ▲ Kronprinsessan
- ◆ Prins Carl Philip
- ▼ Prinsessan Madeleine

31 Närvaro vid biskopsvigning i Uppsala Domkyrka ●

SEPTEMBER

- 1 Företrädare: Anna De Geer, Drottningholms Slott ●
 Företrädare: professor Erling Norrby ●
 Intervju för ICAs tidning Buffé ●
 Föredragning: ståthållare Björn Sprängare och slottsarkitekt Johan Celsing ■
- 2 Företrädare: nytillträdde landshövding Per-Ola Eriksson, Norrbotten ■
 Utrikesråd Anders Lidén föredragning inför kommande högtidliga audienser ■
 Företrädare för honorärkonsuler med fruar från Asien, Lovisa Ulrikas matsal ■ ●
- 3 Kommunbesök i Lidingö kommun ■ ●
 Återträff med deltagarna i Royal Technology Mission med efterföljande middag ■
- 4 Högtidliga audienser: Frankrike, Nordkorea, Sudan, Sydkorea ■
 Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet ●
 Invigning av Marsta Gård ●
 Företrädare för överste Bengt Nylander och konstnär Magnus Bratt ■
 Närvaro vid utdelning av Gösta Winberghs Minnespris, Ulriksdals slottsteater Confidencen ■ ●
- 5 Utrikesråd Anders Lidén föredragning inför kommande högtidliga audienser ■
- 8–9 Royal Colloquium, Abisko ■
- 8 Invigning av Centrum för Pediatrisk Tillväxtforskning, Göteborgs universitet ●
- 9 Invigning Rett Center på Frösön, Östersund ●
- 11 Företrädare för statminister Göran Persson och samordningsminister Pär Nuder ■
 Närvaro vid sorgedienstjänst med anledning av utrikesminister Anna Lindhs bortgång, Storkyrkan ■ ● ▲
- 12–14 World Scout Foundation, Danmark ■ ●
- 14 Närvaro vid EM slutspelet i basket på Globen, Stockholm ◆
- 15 Närvaro vid gudstjänst i Slottskyrkan ■ ● ▲ ◆ ▼
 Audiens för Jordaniens nyutnämnde ambassadör Saleh Rusheidat ■
 Konsert i Rikssalen med efterföljande lunch ■ ● ▲ ◆ ▼
- 16 Gudstjänst, Storkyrkan ■ ● ▲ ◆ ▼

Konsert i Rikssalen den 15 september.

- 16/9 Riksmötets öppnande ■ ● ▲ ◆
 Konsert, Kungliga Operan ■ ● ▲ ◆
- 17 Närvaro vid firandet av Spenshults Reumatiker-sjukhus 50-årsjubileum ■ ●
- 18 Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation ●
 Företrädare: ambassadör Bertil Roth, Sveriges tillträdande ambassadör i Bulgarien ■
 Föredragning: ordenskansler Per Sköld, ■
- 19 Närvaro vid minneshögtid för utrikesminister Anna Lindh ■ ●
 Företrädare: ambassadör Bengt Lundborg, Sveriges tillträdande ambassadör i Ungern ■
 Företrädare: ambassadör Harald Sandberg, Sveriges tillträdande ambassadör i Sydkorea ■
 Närvaro vid Promotions- och installationsfesten m.a.a. Stockholms universitets 125-års jubileum, Stadshuset ■ ●
- 21 Närvaro vid Alzheimerdagen anordnad av Alzheimerföreningen Sverige på Folkets Hus, Stockholm ●
 Närvaro vid Oscarskyrkans 100-års jubileum, Stockholm ■ ●
- 22 Invigning av Edsbyn Arena m.m., Ovanåkers kommun ■
- 22–23 Invigning av ett World Childhood Foundation-projekt i S:t Petersburg ●

23/9 Avskedsaudiens för Ecuadors ambassadör
dr Diego Stacey Moreno _____

Audiens för Malaysias premiärminister Dato´Seri
Dr Mahathir bin Mohamad _____

24 Företrädare för riksbankchef Lars Heikkensten,
Anders Ekström (Riksbanken) samt Ivar Marklund
(Myntverket) för presentation av ett jubileumsmünt
med anledning av H.M. Konungens 30-års jubi-
leum som monark _____

Intervju ang. Mentor Foundation för tidskriften
Schweitzer Illustrerte _____

Utdelning av Crafoordpriset, Kungl Vetenskaps-
akademien i Frescati med efterföljande middag i
Spegelsalen, Grand Hôtel _____

25 Företrädare för Bo Dockered och Olof Carlander,
AB Trav & Galopp _____

Styrelsesammanträde, Stiftelsen Silviahemmet _____

Utdelning av Stiftelsen Frimurare Barnhusets i
Stockholm stipendier till forskare inom barn-
medicin, Bååthska palatset _____

Sammanträde i Drottning Silvias Stiftelse för
Forskning och Utbildning _____

Närvaro vid en utställning av den brasilianske
skulptören (tillika ambassadören) Elim Dutra,
Dansmuseet i Stockholm _____

Närvaro vid sammanträde med Gastronomiska
Akademiens arbetsutskott _____

Närvaro vid öppnandet av "the Bentley and
Lamborghini showrooms", Stockholm _____

26 UD:s information inför statsbesöket från
Jordanien _____

Närvaro vid invigningen av jubileumsutställningen
"Gustav Vasa tur & retur. Svenska Folkets Kunga-
minnen" _____

30 Företrädare: författare Paolo Coelho _____

Lunch med Diplomatic Women's Club _____

Företrädare för honorärkonsuler med fruor från
Grekland _____

OKTOBER

1 Invigning av Victor Hasselblad AB nya lokal,
Göteborg _____

1/10 Audiens för Ryske utrikesministern Igor
Ivanov _____

Medalj för Drottningens insatser för
S:t Petersburgs barn överlämnas av Rysslands
utrikesminister Igor Ivanov _____

3 Företrädare för Torleif Ingelög och Ulf Gärdenfors,
ArtDatabanken _____

Besök på utställningen "En dag i Sverige", Kultur-
huset _____

6 Företrädare för Britt-Inger Hahne, Nils Stenqvist och
Stephan Fransius, Posten Frimärken _____

7-9 Ingående statsbesök från Jordanien _____

7 Företrädare för Lars Kristoferson och Ulf Holmberg,
Världsnaturfonden WWF _____

8 Deltagande vid KSAN:s (Kvinnorganisationernas
samarbetsråd i alkohol & narkotikafrågor) 60-
årsjubileum _____

9 Mottagande av ett personligt exlibris _____

- Kungen
- Drottningen
- ▲ Kronprinsessan
- ◆ Prins Carl Philip
- ▼ Prinsessan Madeleine

- 9/10 Närvaro vid samt utdelning av Marcus Wallenbergpriset med efterföljande bankett, Grand Hôtel ■●
- 12 Närvaro vid 50-årsjubileumsmässan i Katolska Domkyrkan, Stockholm ■
- 13 Höstmöte med WWF ■
- Möte med H.M. Konungens råd för Mark- och byggnadsfrågor ■
- 14 Konsej ■▲
- Audiens för talmannen i Östra Timors parlament, Francisco Lu'Olo Guterres ■
- Företräde för protokollchefen Karin Ehnбом-Palmquist, UD ■
- Företräde för förbundsordförande Carl Eric Stålbjerg, landslagschefen Jan Palander, Svenska Skidförbundet ■
- Utdelning av Konung Carl XVI Gustafs pris till Året Nybyggare ▲
- Medverkan vid invigning av Carnegie Art Award samt prisutdelning ▲
- 15 Företräde för nye och avgående garnisonsbefäl, löjtnant Rudi Hellström, löjtnant Jan Eriksson samt överstelöjtnant Urban Schwalbe ■●
- Företräde för professor dr Matthias Prinz ■●▲
- 20 Audiens för Mongoliets premiärminister Enkhbayar ■
- Medverkan vid prisutdelning i projektet "Bertil Hults pris för bästa praktiska exempel för att integrera insatser mot dyslexi i grundskolans vardagliga verksamhet" ▲
- Utdelning av Lantmäteriets 375-års jubileumspris i Riddarhuset, Stockholm ■
- Närvaro vid välgörenhetskonsert anordnad av "föreningen Gula Änglarna" ▲
- 21 Företräde för dr Michael Olenius, HMKs kontor ■
- Närvaro vid Stiftelsen Kungafondens "med folket för fosterlandet" 60-årsjubileum ▲
- Ordensförläning till domaren Howard M. Holtzmann (USA), professor Sergei N. Lebedev (Ryssland) och professor Tang Houzhi (Kina) ■
- Information inför högtidliga audienser av departementsråd Hans Magnusson ■
- Närvaro vid utdelningen av priset "The Swedish Seafood Award" ▲
- 22 Besök på Göteborgs fiskeauktion ▲
- Invigning av Bergvik köpcenter i Karlstad ◆

22–23/10 Bergslagsjakt ■◆

24 Högtidliga audienser: Canada, Tyskland, Filippinerna, Storbritannien ■

Audiens för Kroatens president Mesic ■

Närvaro vid Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademins 84:e högtidssammankomst på Konserthuset med efterföljande bankett på Stadshuset ■●

28 Invigning av utställningen "I tesori reali di Svezia", Rom ■●

Lunch hos Italiens president Carlo Azeglio Ciampi, Presidentpalatset i Rom ■●

30 Företräde för UD:s nye protokollchef, ambassadör Catherine von Heidenstam ■●

Sammanträde med Konung Carl XVI Gustafs Stiftelse för Forskning och Utbildning ■

Besök vid en utställning om Orphei Drängar under 150 år, Uppsalamuseet ■●

Närvaro vid sällskapet Orphei Drängars 150-årsjubileumskonsert i Uppsala Universitets aula med efterföljande bankett på Uppsala Slott ■●

NOVEMBER

3–8 Studiebesök i Washington D.C, New York och Philadelphia ▲

- 3/11 Närvaro samt prisutdelning i samband med Eric K. Fernströms Stiftelses 25-års jubileum med efterföljande middag, Lund _____ ●
- 4 Utdelning av Prins Eugenmedaljen _____ ●
- 5-6 Halle- Hunnebergsjakten _____ ◆
- 6 Närvaro vid Frimurarbarnhusets 250-års jubileum _____ ●
- 10 Närvaro vid stödgalan till förmån för Barnens Ö _____ ▲
- 11 Lunch samt information och diskussion om EU:s utvidgning och jordbrukspolitik, KSLA _____ ●
- Föredragning av utrikesråd Anders Lidén, inför högtidliga audienser, HMKs kontor _____ ●
- Församlingsafton i Bernadottebiblioteket, Verbum AB överlämnar nya psalmboken _____ ●
- 12 Besök vid Statens energimyndighet och Eskilstuna energi, Eskilstuna _____ ●
- Närvaro vid Kungliga Krigsvetenskapsakademiens högtidssammankomst, Börshuset _____ ●
- Efterföljande middag, Karlbergs Slott _____ ●
- 13 Högtidliga audienser: Belgien, Zambia, Bahrain, Luxemburg _____ ●
- Besök vid Stadsmissionen, Stockholm _____ ●
- Närvaro vid Värmländska Akademiens Högtidssammankomst i Frimurarlogens högtidssal, Karlstad _____ ◆
- 13-14 Studiebesök vid UNDP i Köpenhamn _____ ▲
- 14 Företrädare för Svenska Akademiens ständige sekreterare Horace Engdahl _____ ●
- Sammanträde i Stiftelsen Gustaf Adolfs fond för svensk kultur _____ ●
- Diplomatmottagning _____ ●
- Medverkan vid utdelandet av Drottning Kristina-priset i Madrid _____ ▲

- 17-21 Närvaro vid UNDP workshop i Kairo _____ ▲
- 18 Närvaro vid seminariet "Partnership for Peace" angående "Critical Infrastructure Protection" _____ ●
- Närvaro vid Gastronomiska Akademiens Höstmiddag _____ ●

- 18/11 Besök vid World Childhood Foundation Projektet "Proame DECA", Pedro Leopoldo Brasilien _____ ●
- 20 Besök vid Fiskeriverket i Lysekil _____ ●
- 21 Besök i Kista Science City AB, Stockholm _____ ●
- Information inför utrikesnämnd departementsråd Hans Magnusson _____ ●
- Utrikesnämnd _____ ●
- Företrädare för representanter för Djurens Rätt _____ ▲
- 22 Invigning av Svenska Ungdoms Mästerskapen i Simning i Eriksdalsbadet, Stockholm _____ ◆
- 25 Prisutdelning vid Handelshögskolans Partnerstämman, Handelshögskolan i Stockholm _____ ●
- 26 Styrelsemöte med Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond _____ ●
- Företrädare: direktör Sven Erik Ragnar, World Scout Foundation _____ ●
- Sammanträde i Stiftelsen Prins Gustaf Adolfs & Prinsessan Sibyllas Minnesfond _____ ●
- 27-28 Medverkan vid utdelning av pris till "Bästa svenska exportföretag gentemot Tyskland" _____ ▲
- 30 Närvaro vid Stockholm International Horse Show samt utdelning av "Prins Carl Philips Pris", Globen, Stockholm _____ ◆

DECEMBER

- 1 Jullunch med Deutscher Damenclub _____ ●
- Företrädare för professor Anders Karlqvist, Polarforskningsinstitutet _____ ●
- Närvaro vid seminarium om aidsituationen i världen i samverkan med SIDA och Stiftelsen Noaks Ark - Röda korset _____ ▲

- Kungen
- Drottningen
- ▲ Kronprinsessan
- ◆ Prins Carl Philip
- ▼ Prinsessan Madeleine

- 1/12 Diplomatomtagning _____ ■ ●
 Närvaro vid Kungl Musikaliska Akademiens högtids-
 sammankomst _____ ■ ●
- 2 Information om Nobelpristagarna 2003 _____ ■ ● ▲
 Företrädare för Karl-Henrik Robèrt från "Det
 Naturliga Steget" _____ ■ ▲
 Styrelsesammanträde med World Childhood
 Foundation _____ ●
- 3 Styrelsesammanträde i Mentor Sverige Insamlings-
 stiftelse _____ ●
- 4 Utdelning av utmärkelsen "Svensk Kvalitet" Börsen,
 Göteborg _____ ■
 Styrelsemöte o Stiftelsen Drottning Silvias Jubi-
 leumsfond för Forskning om Barn och
 Handikapp _____ ●
- 4-5 Besök i Paris m.a.a. "Svenska främjandedagar" _____ ▲
- 5 Styrelsesammanträde i Stiftelsen Silviahemmet _____ ●
- 8 Besök vid övningen Viking 03 vid Upplands
 regemente, Enköping _____ ■ ▲
- 9 Företrädare för studenter från SIYSS _____ ▲ ◆
 Företrädare för Mrs Vilma Trajkovska, hustru till
 presidenten i Republiken Makedonien _____ ▲
- 10 Företrädare för avgående landshövding Birgit
 Friggebo _____ ■
 Diplomutdelning i Dagens Nyheters Nutidsorien-
 tering _____ ●
 Närvaro vid överlämnandet av 2003 års Nobelpris,
 Stockholms Konserthus _____ ■ ● ▲ ◆ ▼

- 11/12 Företrädare för avgående landshövdingen i
 Örebro län, Gerd Engman, HMKs kontor _____ ■
 Företrädare: ÖB general Johan Hederstedt _____ ■
 Närvaro vid H.M. Konungens middag för Nobel-
 pristagarna, Stockholms Slott _____ ■ ● ▲ ◆ ▼
- 12 Seminarium m.a.a. H.M. Drottningens födelsedag –
 "Barnen - Drottningens hjärtefråga", Bernadotte-
 biblioteket _____ ■ ● ▲
- 13 Emottagande av priset "Das Goldene Herz" i
 Berlin _____ ●
- 15 Avskedsaudiens för Norges ambassadör Eirik
 Glenne _____ ■ ●
 Företrädare för EU-parlamentariker Anders Wijkman
 för information om The Global Fund _____ ▲
- 16 Invigning av Robert Boschs testanläggning på
 Vaitoudden, Arjeplogs kommun _____ ■
 Medverkan vid utdelningen av Philips och Karolin-
 ska Institutets forskningspris _____ ▲
- 17 Närvaro vid "Flyget 100 år", vid Flygmuseum och
 invigning av den nya Gripen-simulatorn på Malm-
 slätt med efterföljande galabankett, SAAB Linkö-
 ping _____ ■
- 20 Närvaro vid Svenska Akademiens högtidssamman-
 komst, Börshuset _____ ■ ● ▲

- 22 Mottagning för Talmannen, Statsministern, organi-
 sationer, m.fl. m.a.a. H.M. Drottningens
 födelsedag _____ ■ ●
 Balettföreställning på Kungl. Operan m.a.a. H.M.
 Drottningens födelsedag till förmån för Silvia-
 hemmet _____ ■ ● ▲ ◆ ▼

Visste Ni att ...

*Konungen var utomlands på
 officiella uppdrag 21 dagar
 under året och Drottningen
 19 dagar?
 Vidare hade Konungen under
 året 38 resdagar i Sverige och
 Drottningen 29 dagar.*

Ståthållarämbetet

CHEF: STÅTHÅLLARE. Ståthållarämbetets uppgift är att förvalta de kungliga slotten och Kungl. Djurgården med tillhörande byggnader, parker, trädgårdar och skogar samt att aktivt förädla den tillgång i form av kultur- och naturarv som slotten och Djurgården utgör. Detta görs inom ramen för den kungliga dispositionsrätten, som grundar sig på en överenskommelse 1809–1810 mellan dåvarande regenten Karl XIII och Rikens Ständer.

De kungliga slotten utgörs av Stockholms, Drottningholms, Kina, Haga, Ulriksdals, Gripsholms, Rosersbergs, Strömsholms, Tullgarns och Rosendals Slott. Förutom Rosendals Slott, som ingår i den s.k. Djurgårdskassan, ägs slotten och markområdena av staten.

I förvaltningen ingår även en del av Drottningholms Kungsgård, som är en upplåtelse från staten.

Stockholms slottsförvaltning ansvarar inom ämbetet för Kungl. Slottet och Hovstallets byggnader. Drottningholms slottsförvaltning ansvarar för Drottningholms, Tullgarns och Rosersbergs Slott samt Gripsholms slottsförvaltning för Gripsholms och Strömsholms Slott.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning ansvarar, förutom för Rosendals Slott, för verksamheten vid Ulriksdals slottsförvaltning till vilken hör Ulriksdals och Haga Slott. Sistnämnda slott är upplåtet till regeringen för dess representation.

För drift och underhåll av slotten svarar Statens Fastighetsverk (SFV) med undantag för Kungl. Slottet i Stockholm, där slottsförvaltningen har driftansvaret. På Gripsholms och Strömsholms Slott delas driftansvaret mellan SFV och slottsförvaltningen medan Djurgårdsförvaltningen svarar för drift och underhåll av Rosendals Slott.

För driften av parkerna vid slotten, utom vid Rosersbergs Slott som sköts av SFV, svarar respektive slottsförvaltning medan underhållet åvilar SFV. För Rosendals Slott svarar Djurgårdsförvaltningen för såväl drift som underhåll.

Slottsförvaltningarna svarar för visning av slott och parker med undantag för Kungl. Slottet, Ulriksdals och Rosendals Slott där Husgerådskammaren är ansvarig.

Det årliga statliga anslaget över statsbudgeten liksom

intäkterna från visningar och slottsbodar utgör den huvudsakliga ekonomiska basen för verksamheten vid slottsförvaltningarna.

Djurgårdsförvaltningen är en självförsörjande enhet med eget byggnadsbestånd. Intäkterna kommer huvudsakligen från upplåtelser av mark och byggnader. Även Drottningholms Kungsgård har ett eget byggnadsbestånd där Drottningholms slottsförvaltning ansvarar för drift och underhåll.

H.M. Konungens Råd för mark- och byggnadsfrågor sammanträder under Konungens ordförandeskap. I rådet deltar förutom riksmarskalken och ståthållaren ledamöter från Riksdagen, Kungl. Vetenskapsakademien, Riksantikvarieämbetet, Statens Fastighetsverk och Stockholms stad. Rådets uppgifter är av informativ och rådgivande karaktär i ärenden som rör dispositionsrätten.

Till Ståthållarämbetet hör **slottsarkitekterna**. Vidare finns inom ämbetet **byggnadschef, byråsekreterare, drifttekniker, förmän, hjortskötare, hovjägare, kanslichef, lokalvårdare, målare, naturvårdsintendent, nätverkstekniker, parkarbetare, parkchef, slottsfogdar, slottshantverkare, slottsintendent, slottsträdgårdsmästare, slottsuppsyningsmän, slottsvakter, slottsvaktmästare, slottsväbel, snickare, systemansvarig, säkerhetsansvarig, teknisk chef, teletekniker, trädgårdsmästare, verkmästare, telefonister** och **äldfru**. Därtill kommer, framför allt sommartid, ett stort antal tillfälligt anställda i parkerna och i visningsverksamheten.

Stockholms slottsförvaltning

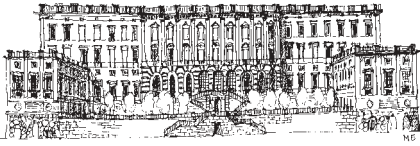
Lokalvård

Äldfrun ansvarar för lokalvården vid Kungl. Slottet. Till sin hjälp har hon tillsvidareanställd personal och en lokalvårdsentreprenör med särskilda arbetsuppgifter. I samband med att en ny entreprenör anlitas under året har denne, förutom tidigare arbetsuppgifter, även fått ansvaret för skötseln av de allmänna toaletterna i Kommendantsflygeln och i Museum Tre Kronor. Vidare har anställts en ny slottsvaktmästare med äldfrun som arbetsledare.

Under säkerhetsansvariges tjänstledighet vikarierar den tekniske chefen.

Säkerhet

Arbetet med att förbättra säkerheten fortsätter med installationer av brandlarm och passersystem.

Byggnadsarbeten, underhåll och drift

En omfattande ombyggnad av slottets festvåningskök med angränsande lokaler har genomförts av SFV. Vidare har en utbyggnad skett av reservkraftssystemet inom norra och östra längorna.

En lokal för personalen har ställts i ordning i Riksmarskalksflygeln för luncher, kafferaster och personalsammankomster.

Liksom tidigare år har genom SFV:s försorg omfattande underhållsarbeten skett av slottets tekniska system. Delar av slottet har erhållit nya radiatorventiler med möjlighet att vidtaga justeringar för att erhålla en god energihushållning.

Hovstallet har fått ett torrspinklersystem på vagnsvinden.

Data och tele

Slottsförvaltningens investeringar i data har under året uppgått till ca 0,8 mnkr. Investeringarna har i första hand inriktats på förbättrad säkerhet och stabilare driftsmiljö samt inköp av nya arbetsstationer. En uppgradering av televäxeln har påbörjats.

Visste Ni att ..

det finns omkring 3000 bord och över 9000 stolar i Husgerådskammarens samlingar?

Vidareutbildning

Kurser i brandskydd, drift-, data- och säkerhetssystem, nätverksdrift och verksamhetsplanering har hållits för personal från slottsförvaltningen. Slottsvakterna har genomgått utbildning i lokalkännedom.

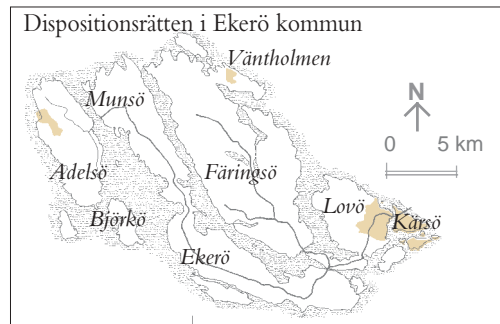
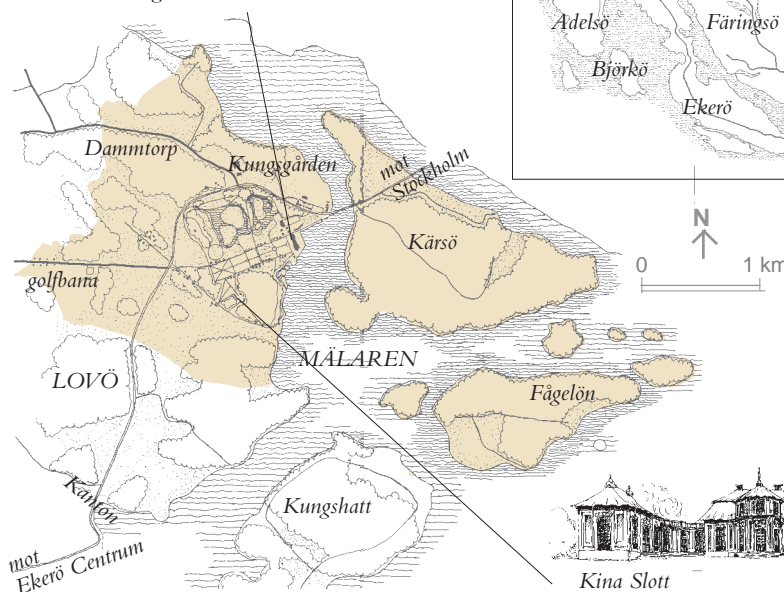
Drottningholms slottsförvaltning med Kungsgården

Visnings- och försäljningsverksamheten

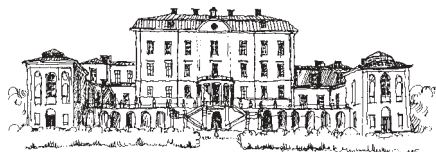
Det totala antalet besökare vid förvaltningens fyra slott minskade marginellt jämfört med föregående år. Ca 100 000 personer besökte Drottningholms Slott, en nedgång med ca 9 %. För Kina Slott steg antalet besökare till 35 300, en uppgång med ca 22 %. Ökningen beror till stor del på att besökarna under juli och augusti erbjöds gratis bussresa med små elbussar från ångbåtsbryggan, genom parken, till Kina Slott. Det har varit tydligt att antalet besökare från USA och Asien minskat.

Drottningholms Slott

Kina Slott

Rosersbergs Slott

Tullgarns Slott hade under året lika många besökare som föregående år, ca 11 500, och Rosersbergs Slott hade under året 3 600 besökare, en nedgång med ca 13 %.

Totalt sålde slottsboden på Drottningholm och souvenirförsäljningen på Tullgarn och Rosersberg för 1,7 mnkr.

Parkerna

I Drottningholmsparken har, som vanligt, anläggnings- och underhållsarbeten genomförts i samarbete med Statens Fastighetsverk (SFV). Renoveringen av Svanhuset, på en av öarna i parken, slutfördes år 2003.

Den första etappen i förnyelseprogrammet av lindalléerna och buxbomshäckarna i Broderiparterren har under året återförts till slottsförvaltningens skötsel. Den heta sommaren, år 2002, och dåliga grundförhållanden nödvändiggjorde utbyte av ca 70 lindar i etapp två och tre.

Under året har maskinparken förnyats med bl.a. två nya bilar och en stor gräsklippare.

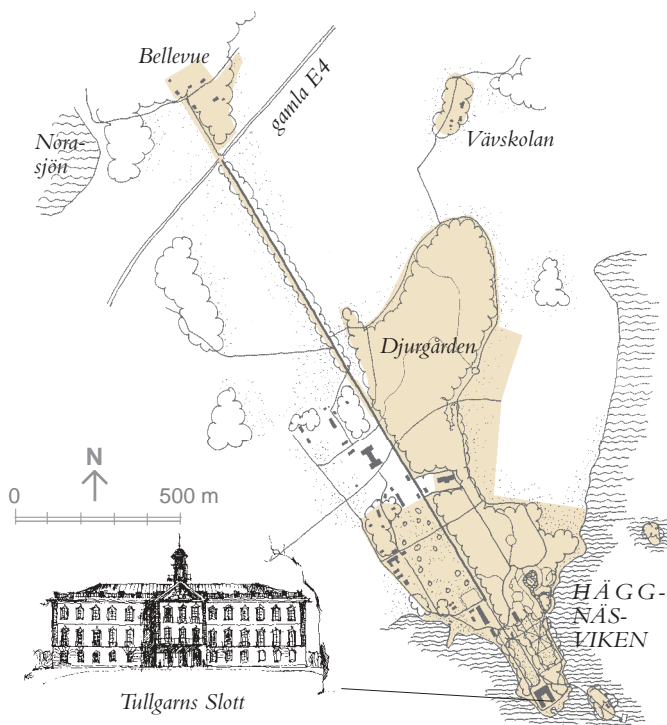
Tullgarns park har under året skötts av en entreprenör. Rosersbergs park sköts liksom tidigare av SFV.

Evenemang

Under sommaren gavs Strindbergs *Fröken Julie* av en professionell ensemble på lövteatern i Tullgarns park. Föreställningarna besöktes av ca 4 000 personer och kritiken var god.

Tullgarnssällskapet ordnade under sommaren 1700-tals dagar i parken vilka var välbesökta och uppskattade.

Den årliga julmarknaden på Drottningholm besöktes av ca 11 000 personer och gav ett gott ekonomiskt utfall.

Tullgarns Slott

Byggnader

Under året har SFV slutfört fasadrenoveringen av Drottningholms Slott. Den tekniska dokumentationen av visningsvåningarna avslutades under året.

Fastigheten

Kanton 9 har renoverats och i Kanslihuset har renovering av en våning slutförts.

Jakten

Arbetet med jakt och viltvård har fortsatt som förut. Ett stort antal vildsvin har skjutits för att minska viltskadorna på grödorna. Viltstammarna verkar dock fortsätta växa, särskilt vildsvin och kronhjort. Ansträngningar för att skydda grödorna fortsätter.

Under året har tjuvjakt på Tullgarn förekommit vilket är besvärande. Resurser har satsas på ökad bevakning.

Vinterstammen av dovhjort på Ottenby synes ha minskat något, vilket även varit avsikten.

Kungsgården

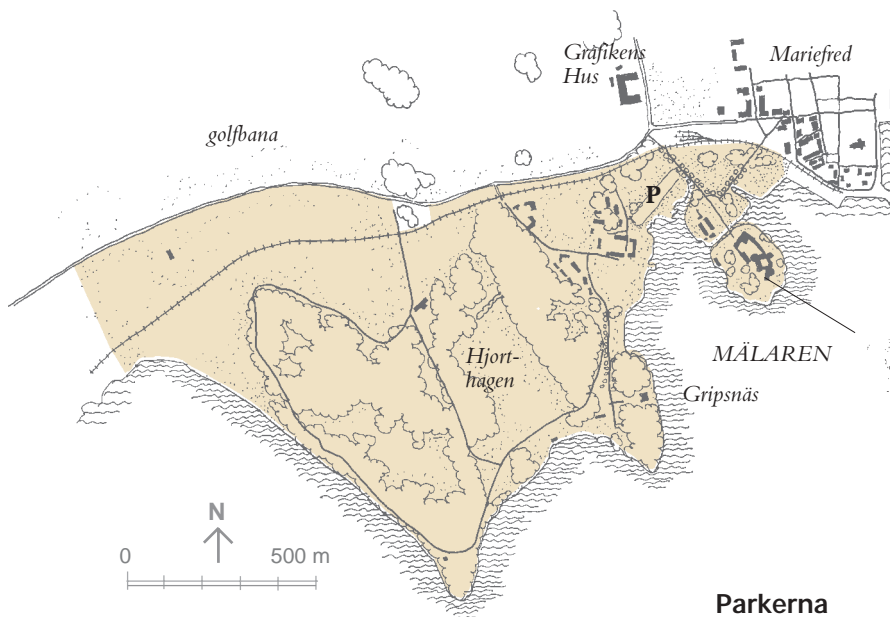
Skogsavverkning har skett i enlighet med skogsvårdsplanen. Det ekonomiska utfallet har varit gott.

Vissa maskiner och fordon har under året sålts då lantbruket lagts ut på andra arrendatorer på Lovön.

Underhållsåtgärder och reparationer på bostadshus och ekonomibygnader har skett löpande.

Visste Ni att ..

att slottsförvaltningen klipper
35 km häckar i Drottningholmsparken
2 gånger per år?

Gripsholms Slott

Gripsholms slottsförvaltning

Visningsverksamheten

Antalet besökare till förvaltningens två slott, Gripsholm och Strömsholm, visade samma trend som föregående år, en marginell minskning för Gripsholms Slott och en ökning för Strömsholms Slott.

Gripsholms Slott besöktes av ca 71 000 personer för att se *Statens Porträttsamling* och visningsvåningarna. Antalet besökare i slottsparken och naturreservatet Hjorthagen har uppskattats till mer än 225 000 personer. Till detta bidrog den soliga sommaren och den nyrestaurerade engelska parken på Slottsholmen. Under visningssäsongen har Nationalmuseum, utöver allmänna visningar, erbjudit temavisningar med fördjupning i olika tidsepoker och tidstrender.

Strömsholms Slott har åter haft ett framgångsrikt år med fler besökare särskilt vid olika evenemang. Totalt har ca 14 600 personer besökt slottet varav 6 600 följt de olika visningarna och 8 000 deltagit i olika evenemang. En uppskattad utställning med olympiska medaljer inom ridsporten har genomförts vilken fick stort utrymme i media.

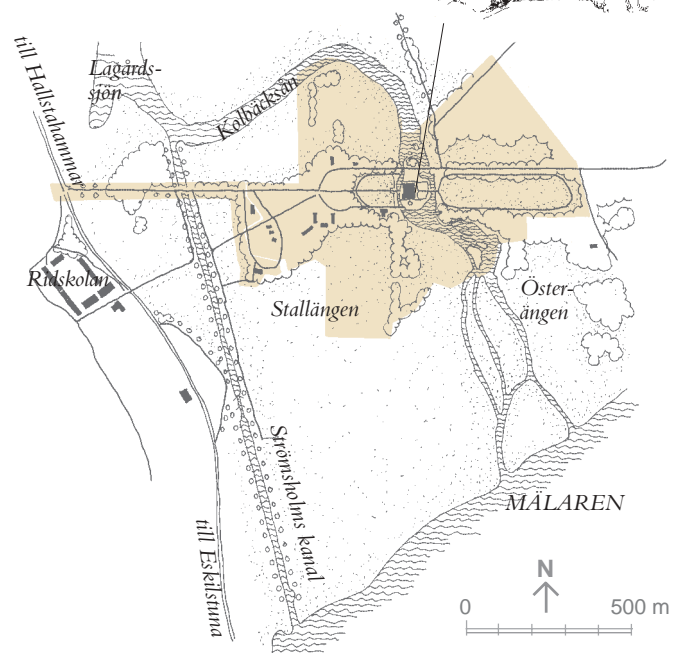
De årliga ridtävlingarna i slottsparken har år 2003 varit mer omfattande och innehållit fler tävlingsdagar än år 2002. Nationella mästerskap i körning med häst-ekipage har genomförts på Strömsholms marker. Ridsportevenemangen och övrigt friluftsliv har medfört att drygt 100 000 personer besökt slottsområdet.

Parkerna

Den restaurerade Slottsholmen vid Gripsholm invigdes i juni efter ett tvåårigt restaureringsarbete av park och strandmurar. Syftet har varit att återföra Slottsholmen till den typ av park, i romantisk stil, som anlades i början på 1900-talet och som behöll sin karaktär in på 1930-talet. Upprustningen innebar förändring av gångvägssystem, blomsterarrangemang och trädgårdsmöblering samt omplantering och översyn av trädvegetation. Statyn Hebe har återförts till sin ursprungliga plats i parken.

Strömsholms Slott

Vid Strömsholms Slott har strandmurarna till Kolbäckssån rensats från mindre träd och sly. Gångbron till slottsbanan öster om slottet har renoverats.

Byggnader

Statens Fastighetsverk har under året genomfört en rad underhållsarbeten. Vid Gripsholms Slott har främst tegelarbeten och renovering av Svenska galleriet genomförts. På Strömsholms Slott har det fleråriga renoveringsarbetet med Kungens sängkammare slutförts, dock utan ersättning av sidentapeter.

Ett mindre antal arbetsmiljöåtgärder, främst gällande belysning och justering av trappor, har genomförts.

Naturreseptet Gripsholms Hjorthage

Ett syfte med naturreseptet är att bevara den biologiska mångfald som är knuten till de gamla träden, framförallt ek och lind. I reseptet finns det enda kvarvarande hjorthägnat inom ett kungligt slottsområde med djurgård. Skötsel av mark enligt vårdplanen har i huvudsak genomförts. Renovering i några mer kostnadskrävande partier av hägnat har inte kunnat åtgärdas.

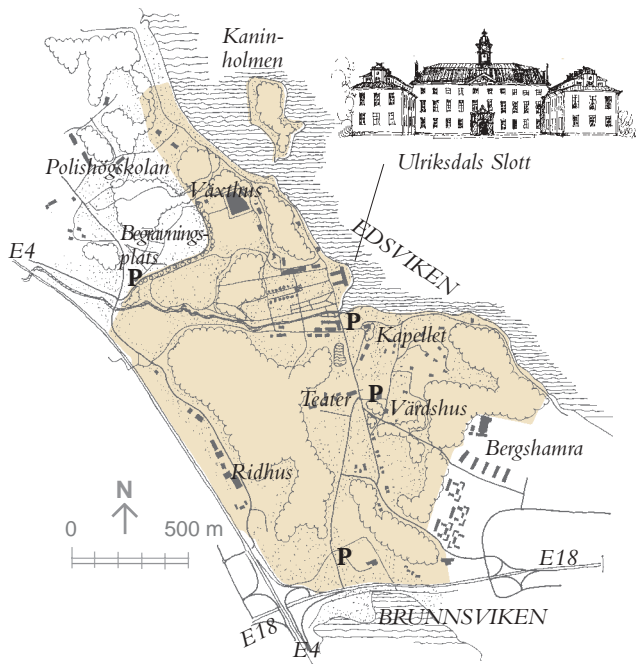
Hjortstammen uppgick under året till ca 120 djur.

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Kungl. Djurgårdens Förvaltning (KDF) förvaltar Konungens enskilda dispositionsrätt till Djurgården och på uppdragsbasis den kungliga dispositionsrätten till Haga och Ulriksdal. KDF är självfinansierad, intäkterna från verksamheten skall, enligt överenskommelse från 1809/10 mellan dåvarande regent och Rikens Ständer, användas för att förbättra och försköna Djurgården. Förutom till löpande drift och underhåll används intäkterna för olika projekt i takt med det rådande ekonomiska utrymmet. För driften av Haga och Ulriksdal erhåller KDF bidrag från bl.a. Ståthållarämbetet.

Visste Ni att ...

Idrottens Hus har flyttat från Farsta till lokaler på Norra Djurgården? Dessa användes vid OS 1912 som förläggning för deltagarna.

Evenemang

Liksom tidigare år har Djurgården och slottsparkerna i Haga och Ulriksdal använts för olika typer av evenemang.

Under året har upplåtelse skett bl. a. för *Prins Bertil Memorial* på Biskopsudden, en skärgårdsmarknad, flytande båtmässa och *BRIS-dagen* på Galärvarvet samt spännande konst- och skulpturinstallationer på Lejonslätten i *Projekt Kulturpark*. Tävlingar som Tjejtrampet, Tjejmiljen, Bellmanstafetten, Blodomloppet, Panter-

loppet och Stockholm Marathon, m.fl. har genomförts. Vidare har olika dansföreningar nyttjat dansbanan vid Stora Skuggan för squaredans, argentinsk tango m.m. Luciasimmet har traditionsenligt genomförts i Djurgårdsbrunnskanalen och upplåtelser för cirkusföreställningar har skett på Storängsbotten.

På Fjäderholmarna har August Strindbergs *Hemsöborna* gjort succé för andra året i rad och barnteatern *Myror i Brallan* har spelats under sommaren på öns utomhusscen.

I Hagaparkens slottsruin har under sommaren spelats teaterföreställningen, *Nils Holgersson*. Friskis & Svette utejympa och möjlighet att spela beachvolleyboll lockade många deltagare till parken. Även många tävlingar som t.ex. Sturejoggen och Akademiska Rodden har genomförts.

I Ulriksdal lockade skridskotävlingen

Krogrännet lockade många deltagare till isarna på Edsviken och Brunnsviken. Traditionsenligt valborgsmässofirande har genomförts och slottsgalor arrangerats under sex dagar med bl.a. artister som Bryn Terfel.

Höstmarknaden i allhelgonahelgen och Igelbäckens dag i samarbete med WWF och HGK var populära evenemang som lockade stora skaror av besökare. En nyhet var Östsvenska Taxklubbens hundutställning i slottsparken.

Slottskapellet i Ulriksdal är fortfarande en av landets populäraste vigselkyrkor med många bröllop och dop under hela året. Kapellet har även använts för en konsertserie samt konfirmationer, gudstjänster och julotta.

Visste Ni att ...

antalet vigslar i Ulriksdal slottskapell under år 2003 var 163 stycken?

Byggnader

KDF förvaltar ca 25 000 m² byggnader, bostäder och lokaler. Ett antal byggnader har avfärgats, fasad- och fönsterrenoverats.

Lägenhetsupprustningar har utförts med syfte att, i större grad, bevara äldre befintliga material och utrustningar.

Det största arbetet har även i år varit omfattande upprustning och hyresgästanpassning av Lill-Janshuset, f.d. Allmänna BB, där nu alla lokaler är uthyrda. Ny hyresgäst för året är Riksidrottsförbundet som disponerar 4 200 m². Övriga verksamheter i lokalerna är bland annat sjukvård, forskning, utbildning, daghem och bostäder.

Fasadrestaurering har utförts på det av Fredrik Blom ritade Kastellet på Galärvarvsområdet. Arbetena har utförts i samråd med Stockholms Stadsmuseum och Riksantikvarieämbetet.

På Fjäderholmarna har en utredning av båttrafiksituationen utförts vilken skall ligga till grund för projektering och byggnation av alternativa ankoringsplatser för den tyngre båttrafiken.

Samtliga 32 bränslecisterner, i och ovan mark, på södra Djurgården har genomgått kontroll och besiktning enligt Miljöförvaltningens krav.

KDF:s verkstäder är nu lokaliserade till Fisksjöäng på norra Djurgården.

Park

Parkpersonalen har utfört en mängd arbeten inom förvaltningsområdet såsom beskärning av träd och buskar, häckklippning från låga buxbomshäckar till höga granhäckar, gräsklippning med åkklippare och handklippare. Dessutom har plantering skett av sommarblommor, renhållning av grönytor, harvning av ridvägar och grusytor samt ogrärensning.

I enlighet med trädvårdsplanen för Ulriksdal har 12 lindar i slottsallén fällts och ytterligare 12 beskurits till tidigare hamlingsnivåer. Arbetet kommer att fortsätta tills hela allésystemet är genomgången. Vid slottsfogdebostaden har blomstermonogrammet fått en mer permanent konstruktion.

Projekteringsarbeten för upprustning av Lill-Janshusets innergård har påbörjats av egen personal och konsulterande landskapsarkitekt.

Inventering av parkbänkar på norra Djurgården har skett. Delar av Galärvarvområdet har iordningställt

med nya grösytor och gångvägar. Ekonomibyggnaderna vid Rosendals stall har anpassats för en mer rationell användning.

Naturvård

Ett råd för skötselåtgärder med arbetsnamnet Djurgårdsrådet skapades år 2002. I rådet ingår, förutom personal från STÅ och KDF även externa specialister inom natur, kultur, rekreation och kretslopp. Det grundläggande arbetet med att ta fram en övergripande skötselplan resulterade i en första remissversion vilken distribuerats till olika intressenter. En slutlig skötselplan beräknas vara klar 2004.

KDF har arbetat vidare i ett EU-life projekt med syfte att pröva nya vägar för att stimulera till ökad rekreation i tätortsnära natur. Projektet pågår till våren 2005. Fyra solitärekar har planterats på Norra Djurgården och 18 träd med almsjuka har avverkats och destruerats.

Röjning och gallring har skett kring Fiskartorpets fri-luftsanläggning. Stödutfodring av fåglar och rådjur har genomförts.

”Kungens får” betade under sommaren på delar av norra och södra Djurgården.

Lillsjön, Västra Laduviken, Wärta hage och en fornlämning på Stora Skuggan, totalt 18 ha, betas av ”Highland Cattle” i ett gemensamt projekt med WWF.

Huvuddelen av Fisksjöängs f.d. industriområde har under året återställts till grönområde.

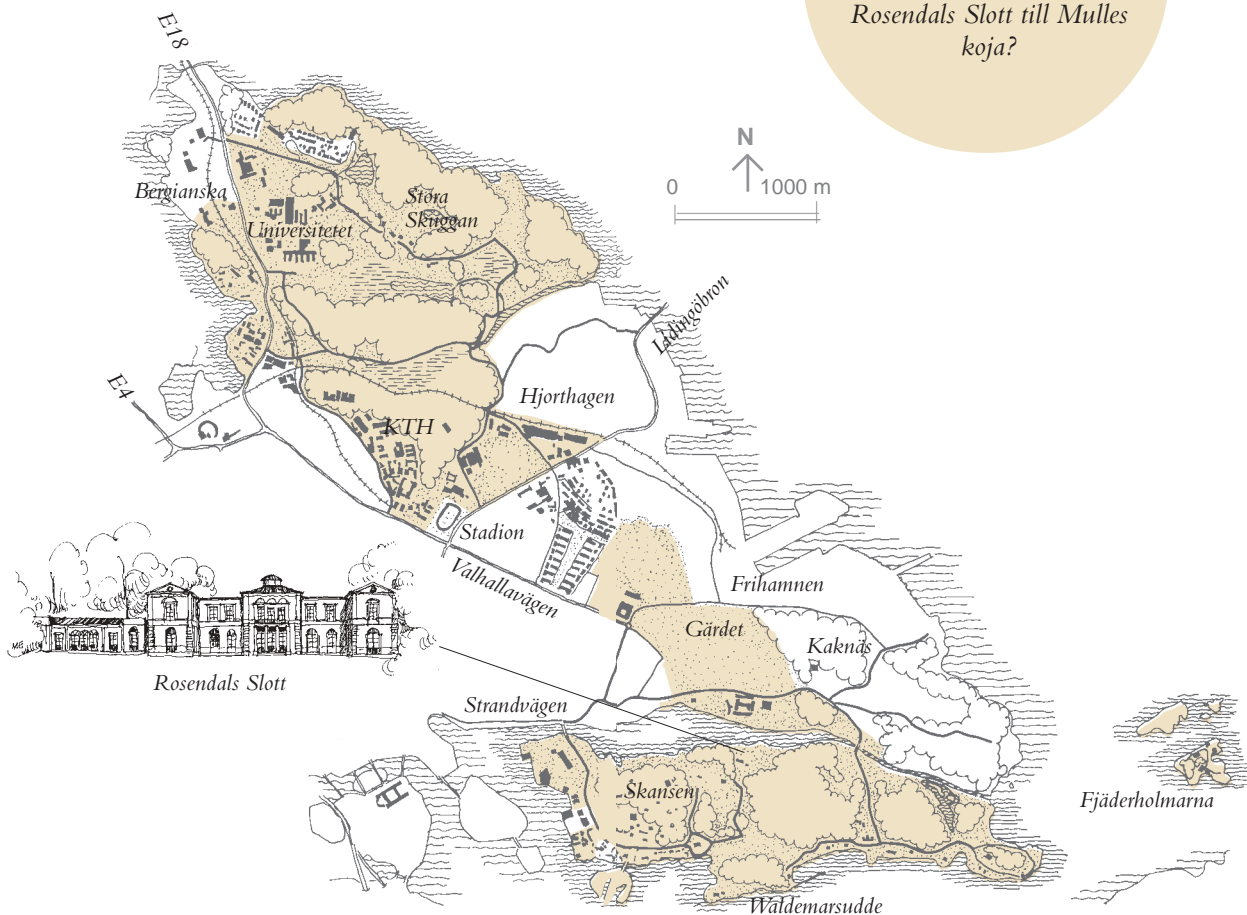
Ett projekt, på norra Djurgården, med syfte att åstadkomma en bättre dagvattenhantering för ökad biologisk mångfald har påbörjats.

Den stora populationen av den fridlysta vitkindade gåsen upplevs fortfarande av många som ett problem framförallt på södra Djurgården. Efter Länsstyrelsens tillstånd har 46 reden plockats på sina ägg och 40 fåglar skjutits.

Under jaktsäsongen har 9 rådjur skjutits.

Visste Ni att ...

på Kungl. Djurgården finns en stor variation på byggnader, från Rosendals Slott till Mullerkoja?

Medaljförläggningar

Medaljförläggningar den 28 januari

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:e storleken med kedja

Hovrättspresident **Johan Hirschfeldt**

För framstående insatser inom det svenska rättsväsendet

12:e storleken i serafimerordens band

Generaldirektör **Bengt Anderberg**

För framstående forsknings- och utvecklingsinsatser inom det svenska försvarsväsendet

Generaldirektör jur.dr.hc. **Britta Bjelle**

För betydelsefulla insatser i arbetet med att stödja brottsoffer

f.v. Riksdagens förste vice talman

Landshövding **Anders Björck**

För mångåriga och betydelsefulla samhällspolitiska insatser

Teaterchef **Bengt Hall**

För värdefulla insatser som chef för Kungl. Operan

f.d. Landshövding **Ulf Lönnqvist**

För betydelsefulla insatser för den svenska idrottsrörelsen

Kabinettskammarherre **Sven Erik Ragnar**

För värdefulla insatser inom scoutrörelsen samt för Sophiahemmet

Kabinettskammarherre **Bo Ramfors**

För förtjänstfulla insatser som kabinettskammarherre

Professor **Bo Samuelsson**

För betydelsefulla insatser för utbildning och forskning

Direktör **Göran Tunhammar**

För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

8:e storleken i serafimerordens band

Professor em **Åke Andrén**

För framstående insatser som religionshistoriker

Bokförläggare **Eva Bonnier**

För betydelsefulla insatser som bokförläggare och företagsledare

Direktör **Salvatore Grimaldi**

För en framstående bana som entreprenör och företagsledare

Direktör **Lennart Hagelin**

För förtjänstfulla insatser inom stiftelseförvaltningen

Direktör **Nils Hornmark**

För betydelsefulla insatser för befrämjande av svenska intressen i Japan

Överste **Bengt Nylander**

För förtjänstfulla insatser som H. M. Konungens adjutant

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

Regissör **Eva Bergman**

För framstående insatser som konstnärlig ledare av Backa teater i Göteborg

Musiker **Håkan Hardenberger**

För framstående konstnärliga insatser som trumpetare

Författare **Kristina Lugn**

För framstående konstnärliga insatser som författare

Tonsättare **Karin Rehnqvist**

För framstående konstnärliga insatser som tonsättare

Skådespelare och regissör **Philip Zandén**

För framstående insatser inom scenkonsten

H.M. KONUNGENS MEDALJ

8:e storleken i högblått band

Hans-Åke Bergström

För mångåriga insatser i fråga om handhavandet av Kungl. logen och foajén vid Kungl. Dramatiska Teatern

Marie Fredriksson

För uppskattade insatser i Sverige och internationellt som musikgruppen Roxette

Per Gessle

För uppskattade insatser i Sverige och internationellt som musikgruppen Roxette

Historiograf vid Kungl. Maj:ts Orden **Per Nordenvall**

För förtjänstfulla insatser som historiograf vid Kungl. Maj:ts Orden

Allan Rönndalen

För en mångårig, hängiven och outtröttlig gärning som insamlare av medel åt cancerforskningen

Trädgårdsmästare **Birgitta Wasstorp**

För förtjänstfulla insatser vid Ulriksdals trädgårdar

Kreatör **Lars Åberg**

För en mångsidig och mycket uppskattad gärning som illustratör, designer, skådespelare och regissör samt grundare av museet för serieinfluerad konst

Medaljförläggningar den 6 juni

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:e storleken med kedja

f.v. Statsminister **Carl Bildt**

För en synnerligen framstående politikergärning

2:e storleken i serafimerordens band

Direktör **Carl Bennet**

För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

Professor **Arvid Carlsson**

För en synnerligen framstående forskargärning

f.d. Landshövding **Ingemar Eliasson**
För betydelsefulla insatser på skilda områden inom svenskt samhällsliv

Professor **Anders Flodström**
För betydelsefulla insatser för utbildning och forskning

Professor **Inge-Bert Täljedal**
För betydelsefulla insatser för utbildning och forskning

8:e storleken i serafimerordens band

Hovdam **Eliane Beckman**
För förtjänstfulla insatser som hovdam hos H.M. Drottningen

Kommunalråd **Marita Bengtsson**
För värdefulla kommunalpolitiska insatser

Docent **Göran Boëthius**
För betydelsefulla insatser för tobakspreventionen

Slottsarkitekt **Andreas Heymowski**
För förtjänstfulla insatser som slottsarkitekt på Rosersbergs slott

Styresman **Christina Mattsson**
För viktiga insatser inom skilda områden av kulturlivet

Direktör **Axel Wennerholm**
För värdefulla kommunalpolitiska insatser, särskilt som ordförande i Stockholms kommunfullmäktige

Överstelöjtnant **Carl Wärnberg**
För förtjänstfulla insatser som H.M. Konungens adjutant

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

Skådespelare **Lars Amble**
För framstående insatser som skådespelare

Hovsångerska **Lena Nordin**
För framstående insatser som sångerska

Cellist **Torleif Thedéen**
För framstående insatser som cellist

Teaterkritiker och författare **Leif Zern**
För framstående insatser som författare och teaterkritiker

H.M. KONUNGENS MEDALJ 8:e storleken i högblått band

Finsnickare **Sven Olof Andersson**
För en mångårig betydelsefull insats för det svenska finsnickeriet

Kompositör och sångare **Lars Berghagen**
För högt uppskattade insatser som sångare, viskompositör och underhållare

Ulla Boström och **Gunnar Boström**
För värdefulla humanitära insatser till hjälp och stöd åt fångslade barn och ungdomar i Ryssland

Redaktör **Cordelia Edvardson**
För en mångårig betydelsefull journalistisk gärning

Direktör **Tomas Eskilsson**
För framgångsrika insatser som initiativtagare och ledare av projektet "Film i Väst" i Trollhättan

Carl-Axel Hageskog
För engagerade och framgångsrika insatser som tränare och ledare inom svensk elitennis

Intendent **Kerstin Hagsgård**
För förtjänstfulla insatser vid Kungl. Husgerådskammaren

Bilförare **Stig Jurlander**
För förtjänstfulla insatser som bilförare vid H.M. Konungens Hovstall

Fotograf **Mattias Klum**
För betydelsefulla insatser som naturfotograf

Regissör **Bengt Lagerkvist**
För mångåriga värdefulla insatser som regissör och konstpresentatör

Direktör **Barbro McAusland**
För mångåriga värdefulla insatser för att främja intresset för Sverige i Storbritannien

f.d. Kommunjurist **Kristina Olinder**
För värdefulla insatser för idrotten, främst som ordförande i Riksidrottsförbundets dopingkommission

Formgivare **Gunilla Pontén**
För mångåriga förtjänstfulla insatser inom mode – och teaterdesign

Hovsekreterare **Anna-Stina Swenson**
För förtjänstfulla insatser vid Riksmarskalksämberet

8:e storleken i silver i högblått band

För 25 års tjänstgöring som extra servitör

Pierre Holmström

Roland Liljenberg

Belöning för lång och trogen tjänst (klocka)

Tapetserarmästare **Bengt Bergman**
För lång och trogen tjänst vid Kungl. Husgerådskammaren

Personalchef **Gun-Britt Flingdal**
För lång och trogen tjänst vid de Kungl. Hovstaterna

Fastighetsförvaltare **Rune Wenggren**
För lång och trogen tjänst vid Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Medaljförläggning den 5 november (utdeln. 4/11)

Prins Eugen-medaljen

Prins Eugen-medaljen – för framstående konstnärlig gärning förlänas:

Grafiker och tecknare **Ulla Fries**

Arkitekt **Léonie Geisendorf**

Konstnär **Carl Otto Hultén**

Smyckekonstnär **Liv Blåvarp**, Norge

ÅRSBOKSLUT 2003

Kungl. Slottsstaten

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2003	2002
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	45 253	41 173
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	42 079	40 684
Intäkter av bidrag	3	2 791	2 709
Finansiella intäkter	4	761	826
Summa intäkter		90 884	85 392
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-53 326	-48 805
Övriga driftskostnader	6	-36 573	-31 900
Finansiella kostnader		-7	-6
Avskrivningar		-3 139	-2 753
Summa kostnader		-93 045	-83 464
Verksamhetsutfall		-2 161	1 928

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	031231	021231
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillg.			
Maskiner, invent., install. m.m.	7	4 110	4 408
S:a matr. anläggningstillgångar		4 110	4 408
Finansiella anläggningstillg.			
Andra långfrist. värdepappersinh.	8	1 021	1 021
Långfristiga fordr. hos myndigh.	9	6 001	5 727
S:a finans. anläggningstillg.		7 022	6 748
Varulager m.m.	10		
Summa varulager m.m.		4 276	4 674
Fordringar			
Kundfordringar		719	917
Fordringar hos myndigheter		1 736	1 731
Övriga fordringar		423	24
Summa fordringar		2 878	2 672
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	11	1 838	2 023
Övriga upplupna intäkter		136	155
S:a periodavgränsningsposter		1 974	2 178
Avräkning med statsverket	12		
S:a avräkning med statsverket		-1 266	66
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	13	36	34
S:a kortfristiga placeringar		36	34
Kassa och bank			
Behållning hos Riksgäldskontoret		6 108	6 406
Kassa, postgiro och bank		16 151	15 098
Summa kassa och bank		22 259	21 504
Summa tillgångar		41 289	42 284

	Not	031231	021231
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserad kapitalförändring	14	30 056	27 854
Kapitalförändring enligt resultaträk.		-2 161	1 928
Summa kapital		27 895	29 782
Skulder m.m.			
Skulder till myndigheter		1 931	2 617
Leverantörsskulder		3 225	3 448
Övriga skulder		1 156	784
Summa skulder m.m.		6 312	6 849
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	15	4 963	3 733
Oförbrukade bidrag	16	1 939	1 747
Övriga förutbetalda intäkter		180	173
S:a periodavgränsningsposter		7 082	5 653
Summa kapital och skulder		41 289	42 284
Ställda säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser	17	3 250	inga

Anslagsredovisning

Belopp i tkr

Redovisning mot anslag

Kungl. Hov- och Slottsstaten 90:1	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överförings- belopp
Anslagspost 2	1 636	44 883	46 519	-91 012	45 759	1 266

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Not	2003	2002
Drift			
Kostnader exklusive avskrivningar	18	-89 903	-80 711
Finansiering av drift:			
Intäkter av anslag	1	45 253	41 173
Intäkter entréer, visning och försäljning	19	41 380	40 661
Intäkter av bidrag	3	2 791	2 709
Övriga intäkter	4	761	826
Summa medel för finansiering av drift		90 185	85 369
Ökning av lager			-695
Minskning av lager		398	
Ökning av kortfristiga fordringar		-4	-539
Ökning av kortfristiga skulder		1 109	
Minskning av kortfristiga skulder			-1 693
Kassaflöde från drift		1 785	1 731
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar		-3 045	-1 744
Summa investeringsutgifter		-3 045	-1 744
Finansiering av investeringar			
Försäljning av anläggningstillgångar		900	32
Summa medel för finansiering av investeringar		900	32
Förändr. av kortfrist. fordringar och skulder avs. investeringar		-217	-772
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-2 362	-2 484
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-577	-753
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		21 570	22 323
Ökning av kassa och postgiro		183	
Minskning av kassa och postgiro			-122
Minskning av tillgodohav. hos Riksgäldskontoret		-298	-3 409
Ökning av banktillgodohavande		870	2 712
Ökning av fordran på statsverket			66
Minskning av fordran på statsverket		-1 332	
Summa förändring av likvida medel		-577	-753
Likvida medel vid årets slut		20 993	21 570

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4§ om resultatredovisning. I stället för resultatredovisning skall Hovstaterna lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Verksamhetsberättelsen skall koncentreras på verksamheterna vid Ståthållarämbetet och Kungl. Husgerådskammaren.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter och kostnader har periodiserats enligt god redovisningssed.

Sjukfrånvaro	1/7-31/12 2003	%
Totalt		3,99
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)		61,23
Kvinnor		5,82
Män		2,05
Anställda – 29 år		1,22
Anställda 30 – 49 år		4,09
Anställda 50 år –		4,33

Noter till bokslutet

Not	Belopp i tkr	2003	2002
1 Intäkter av anslag			
Anslag enligt regleringsbrev		44 883	42 809
Ej utnyttjat anslag		-1 266	-1 636
Överfört anslag avseende föregående år		1 636	0
Summa intäkter av anslag		45 253	41 173
2 Reavinst/-förluster			
Reavinst vid försäljning av inventarier		699	23
3 Intäkter av bidrag			
Arbetsmarknadsbidrag		43	-
Arealersättm., miljöstöd samt stöd för ekol. odling		114	504
Bidrag till visningsverksamheten vid Kungl. Slottet		170	170
Bidrag till forskn. om Kungl. Slottets inredn.hist.		610	610
Bidrag till Romutställning		372	193
Bidrag till konserverings- och renoveringsarbeten		80	19
Bidrag till audiensmatta			250
Bidrag till tapetutställning			664
Bidrag till utställn. om Drottning Lovisa-Ulrika	1 060	150	
Bidrag till inventarieinköp		48	
Bidrag till skolprojekt		30	
Bidrag till Musik på Gripsholm		73	
Bidrag till uniformer		72	26
Övriga bidrag		197	45
Summa intäkter av bidrag		2 791	2 709

4 Finansiella intäkter

Ränta Riksgäldskontoret	255	333
Ränta bank samt utdelningar värdepapper	482	488
Ränta kundfordringar	16	1
Valutakursvinst	8	4
Summa finansiella intäkter	761	826

5 Kostnader för personal

Lön	-35 838	-35 488
Sociala avgifter	-16 126	-13 313
Periodisering av upplupen övertids-, timlönesamt och semesterlöneskuld	-582	789
Övriga personalkostnader	-780	-793
Summa personalkostnader	-53 326	-48 805

6 Övriga driftskostnader

Kostnaden för inköpta kulturföremål ingår i övriga driftskostnader

7 Generell avskrivningstid är 5 år. Beloppsgränsen för investeringar uppgår till 10 000 kr. Fr.o.m.år 2002 avskrivs dock datorer på 3 år.

Materiella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	19 044	17 417
Återförda ackumulerade anskaffningsvärden avs. årets sålda inventarier	-3 169	-117
Årets inköp	3 045	1 744
S:a ackumulerade anskaffningsvärden	18 920	19 044
Ackumulerade avskrivningar	-14 636	-11 990
Återförda ackumulerade avskrivningar avs. årets sålda/utrangerade inventarier	2 965	108
Årets avskrivningar	-3 139	-2 754
S:a ackumulerade avskrivningar	-14 810	-14 636
Bokfört värde	4 110	4 408

8 Andra långfristiga värdepappersinnehav

SEB Avkastningsfond 108 388 andelar	1 021	1 021
Marknadsv. SEB Avkastningsfond 108 388 andelar	1 113	1 115

9 Långfristiga fordringar hos myndigheter

Bokfört värde Grusmedelsfonden	6 001	5 727
Marknadsvärde Grusmedelsfonden	9 032	7 946

10 Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den s.k. först-in först-ut principen respektive verkligt värde. Inkursrisker har därvid beaktats.

11 Förutbetalda kostnader

Parkskötsel vid Haga och Ulriksdals Slott	1 482	1 482
Telia	191	377
Övriga	165	164
Summa förutbetalda kostnader	1 838	2 023

12 Avräkning med statsverket

Ingående balans	66	0
<i>Avräknat mot statsbudgeten:</i>		
Anslag	45 253	41 173
<i>Avräknat mot statsverkets checkräkning:</i>		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-46 585	-41 107
Utgående balans	-1 266	66

13 Värdepapper och andelar

Bokfört värde avs. andelar i Lantmännen samt OK	36	34
---	----	----

14 Balanserad kapitalförändring

Balanserat resultat	24 055	22 127
Bokfört värde avseende Grusmedelsfonden	6 001	5 727
Summa balanserad kapitalförändring	30 056	27 854

Marknadsvärde Grusmedelsfonden	9 032	7 946
--------------------------------	-------	-------

15 Upplupna kostnader

Upplupen övertidsskuld	256	336
Upplupen löneskuld	343	213
Upplupen semesterlöneskuld	2 266	2 025
Sociala avgifter för upplupen övertids-, timlöne- samt semesterlöneskuld	1 299	1 008
Övriga upplupna kostnader, (ej anslagsavräknade leverantörsfakturor)	799	151
Summa upplupna kostnader	4 963	3 733

16 Oförbrukade bidrag

Återstående beviljade medel för inredning av magasinbyggnad	853	853
Bidrag till Romutställn., från statlig myndighet	370	341
Bidrag till konserveringsändamål	0	79
Bidrag till utställn. om Drottning Lovisa Ulrika	290	0
Bidrag till bok om John Böttiger	25	0
Bidrag till uniformer	401	474
Summa oförbrukade bidrag	1 939	1 747

17 Ansvarsförbindelser

Framtida kostnad i samband med uppsägning av hyresavtal	3 250	0
---	-------	---

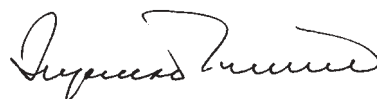
18 Kostnader exkl. avskrivningar

Kostnader för personal	-53 326	-48 805
Övriga driftkostnader	-36 573	-31 900
Finansiella kostnader	-7	-6
Återlagd reaförlust vid försäljning av inventarier	3	0
Summa kostnader exkl. avskrivningar	-89 903	-80 711

19 Intäkter från entré, visning och försäljning m.m.

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	42 079	40 684
Återförd reavinst vid försäljning av inventarier	-699	-23
Summa intäkter från entré, visning och försäljning m.m.	41 380	40 661

Stockholm den 19 februari 2004

Ingemar Eliasson
Riksmarskalk

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2003	2002	2001	2000	1999
Läneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad men ej utnyttjad	2 900	2 900	2 900	2 900	3 400
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	2 000	2 000	1 700	1 700
Under året maximalt utnyttjad	0	0	0	1 686	2 264
Ränteintäkter					
Riksgäldskontoret	255	333	352	226	99
Bank inkl. utdelning värdepapper	482	488	475	662	635
Anslagskredit					
Beviljad	679	1 300	1 300	1 870	1 870
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	143	264
Arbetskraft och anställda					
Antal årsarbetskrafter	157	155	165	168	155
Driftkostnad per årsarbetskraft	573	521	534	487	500
Medeltal anställda kvinnor	73	72	77	74	
Medeltal anställda män	84	83	88	94	
Årets kapitalförändring	-2 161	1 928	-2 020	-1 595	689
Balanserad kapitalförändring	30 056	27 854	29 581	30 884	29 896
varav Grusmedelsfonden	6 001	5 727	5 434	5 141	4 842

Resultat per verksamhet

Belopp i tkr	Ståthållar- ämbetet	Kungl. Husgeräds- kammaren	Projekt	Totalt
Intäkter				
Entréer/guidearvoden	10 831	17 107		27 938
Försäljning böcker vykort m.m.	2 515	3 900		6 415
Intäkter av bidrag	260	203	2 328	2 791
Övriga intäkter	7 063	468	193	7 725
Summa intäkter	20 669	21 678	2 521	44 869
Kostnader				
Kostnader för personal	-31 607	-19 448	-1 620	-52 675
Övriga driftkostnader	-24 334	-8 806	-3 190	-36 330
Finansiella kostnader	-1	-2	0	-3
Avskrivningar	-2 797	-342	0	-3 139
Summa kostnader	-58 739	-28 598	-4 810	-92 147
Resultat	-38 070	-6 920	-2 289	-47 278
Resultat				-47 278
Ränteintäkter				761
Gemensamma intäkter				1
Gemensamma kostnader, reglering semester- och övertidsreserv				-898
Anslagspost 2 Kungl. Slottsstaten, ordinarie anslag				44 883
Anslagspost 2 Kungl. Slottsstaten, extraanslag från 2002				1 636
Ej utnyttjat anslag				-1 266
VERKSAMHETSUTFALL				-2 161

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse

RIKSREVISIONEN

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Datum 2004-03-22
Dnr 32-2003-0515

Revisionsberättelse för Kungl. Slottsstaten

Riksrevisionen har granskat Kungl. Slottsstatens årsredovisning beslutad 2004-02-19, för räkenskapsåret 2003.
Kungl. Slottsstaten skall följa Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4 § om resultatredovisning.

Det är Riksrevisionens ansvar att enligt god revisionsredovisningssed granska Kungl. Slottsstatens årsredovisning i syfte att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Av Lag (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m., framgår att Riksrevisionen inte skall granska i syfte att bedöma om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Revisionen har utförts enligt god revisionsredovisningssed. Detta innebär att revisionen har planerats och genomförts i syfte att erhålla rimlig grund för att bedöma huruvida årsredovisningen är rättvisande. Granskningen har sålunda avsett ett urval av väsentliga transaktioner. Genomförd revision har gett en rimlig grund för nedanstående uttalande.

Riksrevisionen har följande invändning mot årsredovisningen; Kungl. Slottsstaten har inte företett dokumentation som visar att den schablonmässiga kostnadsfördelningsmodell som tillämpas ger en rättvisande bild av verksamhetens kostnader.

Årsredovisningen har i övrigt upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag. Revisionsledare Iréne Lindström har beslutat i detta ärende. Revisor Monica Andersson har varit föredragande. Revisionschef Curt Öberg har deltagit i den slutliga handläggningen.

Iréne Lindström
Iréne Lindström

Monica Andersson
Monica Andersson

För kännedom:
Kungl. Slottsstaten
Finansdepartementet/budgetavdelningen

Riksrevisionen • 114 90 Stockholm • [Nybrogatan 55]
Tel 08-5171 40 00 • Fax 08-5171 41 00 • www.riksrevisionen.se

ÅRSBOKSLUT 2003

Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2003	2002
Intäkter			
Hyses- och arrendeintäkter		47 424	43 956
Övriga rörelseintäkter		4 463	4 190
Summa intäkter		51 887	48 146
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader		-24 737	-25 150
Övriga externa kostnader		-7 840	-8 758
Personalkostnader	1	-13 308	-15 616
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	2	-1 374	-2 450
Jämförelsestörande poster	3	339	1 303
Summa kostnader		-46 920	-50 670
Rörelseresultat		4 967	-2 525
Resultat från finansiella poster			
Förlust vid försäljning av värdepapper			-2 849
Ränteintäkter		1 112	1 001
Räntekostnader		-2	-7
Summa finansiella intäkter & kostnader		1 110	-1 855
Årets resultat		6 077	-4 380

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	031231	021231
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	4		
Maskiner och inventarier	2	823	1 959
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfrist. värdepappersinnehav	5	24 909	24 221
S:a anläggningstillgångar		25 732	26 180
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		9 321	8 681
Övriga fordringar		1 233	389
Förtutbet. kostn. och upplupna intäkt.		1 166	1 688
S:a kortfristiga fordringar		11 720	10 758
Kortfristiga placeringar	6	3 658	3 460
Kassa och bank		20 443	17 875
S:a omsättningstillgångar		35 821	32 093
S:a tillgångar		61 553	58 273

	Not	031231	021231
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Fondkapital	5	24 909	24 221
Balanserade medel		8 416	12 796
Årets resultat		6 077	-4 380
Summa eget kapital		39 402	32 637
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 230	4 114
Övriga skulder		1 636	4 782
Upplupna kostnader och förtutbetalda intäkter	7	17 285	16 740
S:a kortfristiga skulder		22 151	25 636
S:a eget kapital och skulder		61 553	58 273
Ställda säkerheter		inga	inga
Ansvarsförbindelser		inga	inga

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i tkr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upp-tagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Sjukfrånvaro	1/7-31/12 2003	%
Totalt		5,57
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)		77,46
Kvinnor		9,40
Män		3,65
Anställda 30 – 49 år		0,60
Anställda 50 år –		8,52

Not	2003	2002
1 Anställda och personalkostnader		
Antal årsarbeten	32	35
Varav män	59 %	66 %
Löner och sociala kostnader		
Lön	7 829	7 783
Sociala kostnader	2 529	2 511

2 Maskiner och inventarier

Avskrivningarna enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad ekonomisk livslängd på 5 år

	031231	021231
Ingående anskaffningsvärden	14 310	22 628
Nyanskaffningar	238	250
Avyttringar	-1 131	-8 568
Summa anskaffningsvärden	13 417	14 310
Ingående avskrivningar	-12 351	-17 198
Återförda avskriv. på avyttringar	1 131	7 297
Årets avskrivning	-1 374	-2 450
Accumulerade avskrivningar	-12 594	-12 351
Bokfört värde	823	1 959

3 Jämförelsestörande poster

	2003	2002
Vinst avyttrade inventarier	339	1 303

4 Kungl. Djurgårdens förvaltning förfogar enligt den Kungliga dispositionsrätten över fastigheter på norra och södra Djurgården.

	Taxeringsvärde
Småhus/tomt för småhus	314 470
Hyreshus bostäder/tomt för hyreshus	85 682
Hyreshus lokaler	93 047
Industri/elproduktionsenhet	6 745
	499 944

5 Långfristiga värdepappersinnehav

Kungl. Djurgårdens förvaltnings fonders nettotillgångar enligt förvaltar-ens, Kammarkollegiet, bokslut.

	031231	021231
Särskilda pensionsmedel	16 988	16 298
Djurgårdsfonden	7 922	7 923
Bokfört värde	24 910	24 221
Marknadsvärde	34 703	30 462

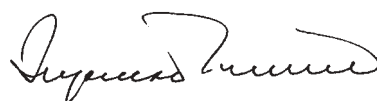
6 Kortfristiga placeringar

Institutionella fonder	3 658	3 460
Bokfört värde	3 658	3 460
Marknadsvärde	3 646	3 530

7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	031231	021231
Fakturerade hyror och arrenden avseende nästkommande år	15 047	15 099
Övriga poster	2 238	1 641
	17 285	16 740

Stockholm den 19 februari 2004

Ingemar Eliasson
Riksmarskalk

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Datum 2004-03-22
Dnr 32-2004-0082

Revisionsberättelse för Kungl. Djurgårdens förvaltning

Riksrevisionen har granskat Kungl. Djurgårdens förvaltnings årsredovisning, beslutad 2004-02-19, för räkenskapsåret 2003.

Det är Riksrevisionens ansvar att enligt god revisionssed granska Kungl. Djurgårdens årsredovisning i syfte att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Av Lag (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m., framgår att Riksrevisionen inte skall granska i syfte att bedöma om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Revisionen har utförts enligt god revisionssed. Detta innebär att revisionen har planerats och genomförs i syfte att erhålla rimlig grund för att bedöma huruvida årsredovisningen är rättvisande. Granskningen har sålunda avsett ett urval av väsentliga transaktioner. Genomförd revision har gett en rimlig grund för nedanstående uttalande.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Revisionsledare Iréne Lindström har beslutat i detta ärende. Revisor Christina Nordenstam har varit föredragande. Revisionschef Curt Öberg har deltagit i den slutliga handläggningen.

Iréne Lindström
Iréne Lindström

Christina Nordenstam
Christina Nordenstam

För kännedom:
Kungl. Djurgårdens förvaltning
Finansdepartementet/budgetavdelningen

Riksrevisionen • 114 90 Stockholm • [Nybrogatan 55]
Tel 08-5771 40 00 • Fax 08-5771 41 00 • www.riksrevisionen.se

Bokverket "De Kungliga Slotten"

Kungl. Hovstaterna samarbetar med Statens Fastighetsverk och Byggläroverket i bokverket: **De Kungliga Slotten**. Avsikten med bokverket är att ge en bred bild av den kunskap som finns om dessa märkliga kulturmiljöer. Under cirka tio år från år 2002 kommer 15 band att publiceras kring dessa slott. Ett mycket rikt bildmaterial publiceras i varje band där nytaget bildmaterial blandas med historiska bilder av varierande slag.

Först ut i serien var boken om **Kina Slott** som utkom hösten 2002. Detta unika lustslott i Drottningholmsparken är idag Europas förmodligen mest välbevarade exempel på chinoiserie, drömmen om paradiset Kina. Kinabilden i Europa omfattade inte enbart ett behagfullt liv och vackra föremål utan det fanns också en merkantil sida och i direkt anslutning till det lilla lustslottet tillkom en hantverksby med tillverkning av silkesstrumpor, spetsar och gevärdar för att ge några exempel. Hantverksbyn fick det kinesiska namnet Kanton.

Rosendals Slott på Djurgården i Stockholm är nummer 2 i bokverket. Slottet uppfördes på 1820-talet för Karl XIV Johan och hans familj. Slottet var tänkt som en plats där den kungliga familjen med inbjudna gäster kunde vistas under sköna somrardagar för att om aftenen återvända in till huvudstaden. Interiörerna på Rosendal är mycket välbevarade och dagens besökare får där en enastående lektion i svenskt miljöskapande från Karl Johanstiden.

Våren 2004 utkommer det första bandet om **Drottningholms Slott**. Här beskrivs kulturlandskapets utveckling under medeltiden och skapandet av Kungsgården Torvesund under tidigt 1500-tal och uppförandet av Johan III:s lustslott som fick namnet Drottningholm. Efter en brand 1661 började det nuvarande slottet att uppföras för riksänkedrottning Hedvig Eleonora efter ritningar av hovarkitekten Nikodemus Tessin d.ä. Slottets unika barockinredningar presenteras liksom den stora barockträdgården och den välkända Slottsteatern. Det första Drottningholmsbandet omfattar tiden fram till 1777.

Stockholms Slott
 Drottningholms Slott
 Gripsholms Slott
 Kina Slott
 Strömsholms Slott
 Tullgarns Slott
 Ulriksdals Slott
 Rosendals Slott
 Rosersbergs Slott
 Gustav III:s Paviljong

UTGIVEN AV:
 Kungl. Hovstaterna
 Kungl. Slottet
 111 30 Stockholm
 Tel. 08 - 402 60 00
www.royalcourt.se